

The Voice of Canadian Slovenians

Glasilo

kanadskih Slovencev

Leto 14 - številka 3 - maj / junij 2010

Uvodne besede

Poletje je tu: veseli so dijaki in študentje, ko je po napornem šolskem letu napočil čas počitnic; veseli so društveni odborniki, ki upajo, da bodo v sezoni piknikov uspeli zbrati nekaj denarja za vzdrževanje svojih letovišč in društvenih domov; veseli so tisti, ki bodo to poletje obiskali domovino... Še posebej se z veseljem pripravlja na turnejo v Slovenijo plesna skupina Mladi Glas iz Toronta, ki bo med drugim nastopila tudi na 27. Taboru Slovencev po svetu 4. julija v Dolenjskih Toplicah. Poleg Tabora bo izseljencem namenjeno tudi Srečanje v moji deželi, ki ga bo 3. julija organizirala SIM v Metliki. Poleg tega pa bo v Sloveniji veliko kulturnih in zabavnih prireditev, nam v Kanadi pa bodo letošnje poletje iz Slovenije prinesli domače pesmi in melodije ansambel Atomic harmonik, ansambel Bitenc in pevec Rudi Šantel.

Slovenska Cerkev se je že kar nekaj časa pripravljala na Slovenski evharistični kongres, ki je že sam po sebi ena največjih verskih manifestacij v zadnjih desetletjih, slovesnost pa bo povečala razglasitev Lojzeta Grozdeta za blaženega.

Po dvajsetih letih demokracije se v Sloveniji soočajo z velikimi notranjimi razprtijami, tako da se mnogi sprašujejo, kako se je mogla taka sloga, ki je veljala v času priprav na slovensko osamosvojitve, sprevreči v tako razdvojenost, kot se je pokazalo tudi v burni kampanji pred referendumom o arbitražnem sporazumu, ki je bil z malenkostno večino potrjen. Kot izgleda, bo vprašanje meje s Hrvaško še naprej burilo duhove in navdajalo ljudi z bojaznijo, da bo Slovenija izgubila teritorialni stik z odprtim morjem, saj bo trajal proces do končne odločitve še leta.

Nekoliko bolj razveseljiva tema od slovenske politike je šport. Uvrstitev slovenske nogometne reprezentance na svetovno prvenstvo v Južni Afriki navdaja Slovence v domovini in po svetu z velikim ponosom. Z navdušenjem bomo navijali za njihov uspeh tudi mi v Kanadi.

Tudi slovenski praznik Dan državnosti bomo kanadski Slovenci primerno počastili. V Torontu bo Slovenski dan 4. julija v Boltonu, na niagarskem področju pa 27. junija v Lipa Parku v St. Catharinsu. Spomnili se bomo tudi kanadskega praznika - Canada Day.

Iskrene čestitke, prijetno praznovanje in lepo, sončno poletje!

GLASILO

Osrednja revija za Slovence v Kanadi / Main publication for Slovenians in Canada

IZDAJA - VSKO - Vseslovenski kulturni odbor
PUBLISHED by - ASCC - All Slovenian Cultural Committee

NASLOV / ADDRESS
GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV:
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
Tel: 416-259-1430

ODGOVORNA UREDNICA / CHIEF EDITOR:
Cvetka Kocjančič
e-mail: CvetkaKocjancic@theslovenian.com

UREDNICA / EDITOR:
Milena Soršak
e-mail: MilenaSorsak@theslovenian.com

IZVRŠNI UREDNIK / PRODUCTION EDITOR:
Frank Brence
e-mail: FrankBrence@theslovenian.com

ADMINISTRACIJA / ADMINISTRATION:
Sandra Komavli
e-mail: SandraKomavli@theslovenian.com

MARKETING:
Florian Markun
e-mail: FlorianMarkun@theslovenian.com

LEKTOR ZA ANGLEŠČINO / ENGLISH EDITOR:
Richard Vukšinič

DOPISNIKI IN OSTALI SODELAVCI / WRITERS AND
OTHER MEMBERS OF THE PRODUCTION TEAM
Anica Resnik, dr. France Habjan, Silva Plut, dr. Anne Urbančič,
Frank Novak, Martin Polanič, Miro Koršič,
Ciril Soršak, Marjan Kolarič

SPLETNA STRAN / WEB PAGE:
www.theslovenian.com

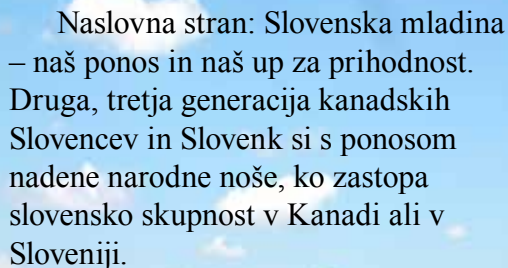
LETNA NAROČNINA - YEARLY SUBSCRIPTION
Kanada - Canada \$30.00, ZDA - USA \$35.00,
Evropa - Europe \$45.00

Uredništvo si prizadeva, a ne sprejema odgovornosti za točnost podatkov. Besedila ne odražajo vedno stališča uredništva.

The editors are making a reasonable effort to provide accurate information, but they assume no liability for the errors or omissions of the writers. Articles do not necessarily reflect the opinion of the editors.

Vsebina

- 2 Uvodne besede
- 4 Predstavitev Kanadskega slovenskega zgodovinskega društva in otvoritev arhiva
- 6 Nastop zbora Fantje spod Karlovice
- 7 Naše življenje
- 8 Visoki jubilej Minke Hace
- 9 Čuti Vipave
- 10 Še bomo peli...
- 11 Plamen Springs into Concert
- 12 Slovenci na Tulip Festivalu v Ottawi
- 13 Holiday Gardens - A New Season Begins Again
- 14 Mladi Glas & Planika Slovenian Dance Group
- 15 Slovenian Youth Day
- 16 Arbitražni sporazum potrjen na referendumu
- 17 Amerika se sooča z največjo ekološko katastrofo
- 19 Umrli je jezuit dr. Jožef Plevnik
- 20 Novice in zanimivosti
- 24 Zvonovi, zvonite!
- 26 Matija Lebar: Glasba ne pozna meja
- 31 Marijina cerkev na Ptujski Gori sedma slovenska bazilika
- 33 Dokumentarni film o polka glasbi ameriških Slovencev
- 34 Stari in novi kresni običaji
- 36 Stari Ata Science: »Kopriva« Takes the Sting Out of Everything
- 39 Roads
- 42 Spored prireditev

Naslovna stran: Slovenska mladina
– naš ponos in naš up za prihodnost.
Druga, tretja generacija kanadskih Slovencev in Slovenk si s ponosom nadene narodne noše, ko zastopa slovensko skupnost v Kanadi ali v Sloveniji.

Predstavitve Kanadskega slovenskega zgodovinskega društva in otvoritev arhiva

Dr. France Habjan

V lepem nedeljskem popoldnevu 18. aprila je bila v slovenskem starostnem domu *Lipa* uradna in javna predstavitev Slovenskega zgodovinskega društva. Poleg predstavnikov slovenskih društev se je slavja udeležilo presenetljivo veliko rojakov, ki so dokaj prostorno dvorano do kraja napolnili. Otvoritvi je prisostvoval tudi generalni častni konzul Republike Slovenije g. Jože Slobodnik, slovenske župnije pa sta predstavljala g. Ivan Plazar, CM, in hamiltonski župnik Drago Gačnik.

Slovensko zgodovinsko društvo je bilo dejansko ustanovljeno leta 2000, leta 2003 pa je bilo registrirano pri ontarijski vladi kot neprofitna organizacija. Takoj po tem se je društvo včlanilo v organizacijo *Archives Association of Ontario*. S tem članstvom je pridobilo jamstvo in zaščito za zbrano arhivsko gradivo v slučaju, da bi društvo prenehalo delovati.

Formalni del popoldanskega programa KSZD se je začel s predstavitvijo te organizacije.

Predsednica ga. Jožica Vegelj je obširno obrazložila poslanstvo Zgodovinskega društva in med drugim dejala: "Naš namen je zbiranje in ohranjanje zgodovinskih dokumentov, ki so jih v kanadskem mozaiku ustvarjali in oblikovali slovenski rojaki. Arhivi

Jožica Vegelj

kažejo, da je bila dejavna slovenska prisotnost

v Kanadi že v 19. stoletju, ko je misijonar škof Friderik Baraga v Goulay Bayu pastoralno obiskoval Indijance (Ojibwa) in organiziral manjšo cerkveno občino z namenom, da bi jih vzgajal k zmernosti."

Predsednica je tudi zaprosila vse slovenske rojake v Kanadi in predvsem slovenske organizacije, klube in druge organizirane skupnosti, naj zbirajo, hranijo in zaščitijo vse vrste podatkov, zapisov, zgodb in pisanih listin, ker brez njih ne bo mogoče stvarno vzgodoviniti slovenske prisotnosti v Kanadi. Zgodovinsko društvo že zbira zgodbe s programom "Povejte nam kaj" in z akcijo "Kdo smo" osvešča ljudi o svojem delu, poudariti pa je treba, da je prav ta način zbiranja informacij danes nujen in poglobljen vir zgodovinskega posedanja slovenske preteklosti. Naj omenimo, da je prav zapisovanje dogodkov novost v slovenskem leposlovju. Pri Mladinski knjigi je izšla 500 strani obsegajoča knjiga zgodb slovenskih političnih emigrantov z naslovom *Slovenija duhovna domovina*. Skoraj istočasno je pri goriški Mohorjevi družbi izšla *Goriška knjiga*. Ta zvrst zapisov bo v prihodnosti poglobljen vir, kako je slovenska kultura sodelovala pri oblikovanju kanadskega mozaika. Predsednica je omenila, da ima društvo že tudi svoje arhivske prostore.

Stane Kranjc

Stane Kranjc je v daljšem poročilu

prikazal zgodovinska dejstva pri ustanavljanju Kanadskega slovenskega zgodovinskega društva. V svojem poročilu je poudaril, da se je društvena organizacijska zgradba ugodno razvijala in da se je društveni program vzporedno z njo prilagajal. Že v samem začetku je bilo govora o potrebi urejenih prostorov: konferenčne sobe in primerno opremljenih arhivskih prostorov, istočasno pa se je začel polagoma uresničevati tudi zametek, ki bo zaobjel zbiranje podatkov in informacij o vsakovrstnih slovenskih organizacijah, društvih in klubih po vsej Kanadi, od morja do morja.

Podpredsednica profesor dr. Anne

dr. Anne Urbančič

Urbančič je strokovno predstavila in razložila vlogo in namen zbranih listin in dokumentov. Zbrane listine in podarjeni dokumenti so postali absolutna last Zgodovinskega društva in bodo na voljo poznejšim rodovom, ki bodo skušali dognati svoj rodbinski izvor, oziroma izvor svojih staršev, hkrati pa se bodo mogli seznaniti s tem, kakšen in kolikšen je bil doprinos slovenske kulture kanadskemu mozaiku. Dr. Urbančičeva je tudi omenila, da deluje v okviru društvenega odbora odsek, ki pod njenim vodstvom s pogovori z rojaki zbira življenjske zgodbe priseljencev. Te zgodbe so redno objavljene v publikaciji *Glasilo kanadskih Slovencev*.

Frank Brence, zadolžen za finančna vprašanja Zgodovinskega društva, je prepričljivo nakazal potrebe po finančni osnovi, kajti Zgodovinsko društvo se ne

Udeleženci pri predstavitvi zgodovinskega društva

ukvarja z dejavnostjo, ki bi prinašala finančni dohodek. Poročal je, da je društvo prejelo nekaj finančne pomoči od torontskih sponzorjev, večji del pa od Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu. Zelo razveseljivo je tudi dejstvo, da je bilo marsikaj podarjenega tudi s strani slovenskih darovalcev.

Po končanem informativnem delu programa so bili vsi prisotni povabljeni na zakusko ter na ogled razstave in arhivskih prostorov, ki so razdeljeni na arhivski del in na lepo urejeno knjižnico.

Javna predstavitev Kanadskega slovenskega zgodovinskega društva je ustvarila v slovenski kanadski skupnosti povečano zaupanje v delo te organizacije in prepričanje v trajno vrednost njenega dela. Slovenska skupnost je izredno ponosna na to kulturno naložbo.

Nastop zbora Fantje spod Karlovice

Ob priliki svoje turneje po Kanadi in ZDA med 15. in 27. aprilom letos je pevski zbor Fantje spod Karlovice iz vasi Pregarje nastopil tudi v domu primorskega društva Simon Gregorčič iz Toronta. Fantje so s svojim nastopom dokazali, da po slovenskih vaseh v Brkinih še doni slovenska pesem; ne tako, kot je včasih, pač pa je za njeno ohranjanje prevzel skrb pevski zbor, ki pridno vadi in nastopa po bližnji in daljni okolici. Obiskovalci koncerta so bili še posebej navdušeni nad mladim zborovodjem Alešem Bernetičem.

Pevce je na njihovi turneji spremljal absolutni evropski prvak v igranju na diatonično harmoniko Matic Štavar, ki je s svojim igranjem ustvaril tako prijetno vzdušje, da so zaplesali mladi in stari.

Anton Šenkinc, župan občine Ilirska Bistrica, ki je spremljal ta 12-članski pevski zbor, je na koncertu takole nagovoril primorske rojake: “Tisoče kilometrov od doma ste v tujih krajih, med tujimi ljudmi, zadržali tisto, kar nas utrjuje in krepi kot narod, ohranili ste ljubezen do svojega rodnega jezika in kulture ter s tem v svojih srcih zadržali stoletne modrosti, ki so jih nabirali vaši predniki. Ponosni smo, da imamo priložnost nastopati za vas.”

Lep nedeljski popoldan, ki je privabil na letovišče Simon Gregorčič izredno število obiskovalcev, je nudil tudi priložnost za prijetno druženje, še zlasti med gosti iz Slovenije in primorskimi izseljenci.

Društvo Simon Gregorčič

1600 Highway 9, Newmarket
vabi na piknik
v nedeljo, 20. junija 2010

Sv. maša ob 12:00,
potem sledi kosilo,
za tem pa zabavni program.
Nastopajo: ansambel **BRAJDA**
in plesni skupini **Mladi Glas Planika**

Naše življenje

Anica Resnik

Pesem *Spet kliče nas venčani maj* odmeva po slovenski zemlji v mesecu maju, v času novega cvetja, mladih trav in svežega zelenja. V farnih cerkvah, pri vaških kapelicah, ob potnih znamenjih se že stoletja v tem mesecu zbira naše verno ljudstvo, časti Marijo, svojo nebeško Mater, jo prosi pomoči in varstva.

Pred petinpetdesetimi leti smo torontski Slovenci prvo slovensko cerkev posvetili Mariji Pomagaj. Okoli cerkve je zrasla prva povojna slovenska skupnost. Rod za rodom odhaja iz te župnije v druge predele Toronta, a pri Mariji Pomagaj v maju še pojemo šmarnične pesmi. Vsako leto ob prazniku Marije Pomočnice kristjanov, 24. maja, priredimo žegnanje. Tudi letos smo se po sveti maši v velikem številu zbrali v dvorani k prijateljskemu srečanju ob polni mizi domačih dobrot.

V maju praznujemo tudi Materinski dan. Materam se zahvalimo za dar življenja, za njihovo ljubezen, dobroto in za varno družinsko življenje. Vse življenje smo otroci svojih staršev, zato se ob materinskem dnevu tudi starejši spominjamo svojih mater, njihovih žrtev, skrbi in trpljenja.

V nedeljo, 9. maja, na letošnji materinski dan smo odprli vrata na Slovensko letovišče. Vreme je bilo precej hladno. S sveto mašo, ki jo je daroval č.g. Toni Burja, smo začeli novo letno sezono in se potem ogreli in okrepčali pri domačem kosilu v dvorani. Poletne hišice ne bodo več samevale na tem našem podeželskem kraju. Nasadili bomo novo cvetje in očistili okna starega prahu.

Nedelja, 30. maja, je na Slovenskem

letovišču potekala v znamenju Pohoda ljubezni (Walkathona) v pomoč starostnemu domu Lipa. Okrog sto udeležencev različnih starosti se je udeležilo te dobrodelne akcije. Niso se ustrašili vročine. Po svoji volji so izbirali dolžino poti ob železniški progi ob letovišču do vasi Palgrave ob cesti #50. Po kosilu, ki so ga za udeležence Walkathona pripravili odborniki Doma Lipa, smo šli v senco h kapelici Marije Pomagaj, kjer je č.g. Toni Burja daroval sveto mašo in se zahvalil udeležencem in sponzorjem Walkathona. Ob 2. uri popoldne je predsednik upravnega odbora Doma Lipa Anthony

Klemenčič na dvorišču pred Baragovim domom poročal o uspehu letošnjega Pohoda ljubezni. Zadnjih nekaj let je skoraj enak, po številu udeležencev in po zbranem denarju: približno sto udeležencev je zbralo okoli 60.000 dolarjev.

Ta velik uspeh letošnjega Walkathona kaže, da v naši skupnosti še bije dobro srce, da je med našimi ljudmi še veliko dobre volje in solidarnosti za skupne zadeve in potrebe ter veliko pripravljenosti, da podpremo ta slovenski starostni dom, ki številnim Slovincem predstavlja zadnji počitek v domači družbi.

Anthony Klemenčič podarja tradicionalno trofejo najstarejši udeleženci pohoda Anici Resnik

Visoki jubilej Minke Hace

V Torontu so se 18. aprila zbrali sorodniki in prijatelji Minke Hace, da bi z njo proslavili njen 90. rojstni dan.

Minka je doma iz Kostrevnice pri Litiji. Že zelo mlada je šla služiti v grad Bogenšperk, od tam pa v Kamnik. Z baronico je potem odšla na Dunaj in je tam pri njej delala.

Med vojno je bil njen fant mobiliziran v nemško vojsko in ko je prišel za tri dni na dopust, sta se poročila. Po vrnitvi z dopusta je delal v skladišču v Berlinu, od koder se je po vojni skušal vrniti v Slovenijo, a je ostal v Avstriji in potem emigriral v Kanado. Leta 1950 je Minka prišla za njim v Kanado. Tu se je začela njena kuharska kariera:

Minka Hace

najprej je doma kuhala za številne slovenske "boarderje" samske fante, ki so jih imeli na stanovanju. Potem je s svojo skupino začela kuhati v dvorani župnije Marije Pomagaj in v Slovenskem domu na Pape Avenue, pa tudi po drugih dvorinah, za ohceti, obletnice in druga slavlja, včasih tudi za pet sto ljudi. Minka je naravnost uživala pri tem svojem delu, ki se mu je zaradi starosti pred leti morala odreči.

Pri svojih častitljivih letih je Minka še vedno vesela in nasmejana; s svojim humorjem je namreč vedno poskrbela za dobro voljo v družbi.

Iskrene čestitke in še na mnoga zdrava leta!

Čuti Vipave

Na povabilo kanadskega slovenskega podjetnika in ob finančni podpori Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu je od 23. aprila do 2. maja v Kanadi in ZDA gostovala 18-članska skupina iz Vipave, vključno s pevskim zborom Sotočje, ki je na edinstven način predstavila svojo ožjo domovino – Vipavsko dolino.

V Kanadi je bil osrednji nastop 1. maja v dvorani Marije Brezmadežne. Pripravili so enkratni kulturni večer pod naslovom "Čuti Vipave". Svojo ožjo domovino so predstavili v sliki, pesmi in besedi, za konec pa so nas presenetili še z izbrano kulinarično pogostitvijo.

Z ubranimi glasovi je pevski zbor očuteno zapel vrsto primorskih pesmi, od Gregorčičevih domovinskih pesmi do Kosovelove pesmi Bori. V premoru smo si lahko ogledali kratek dokumentarni film o Vipavi. V literarnem delu smo v staroslovenskem jeziku slišali pridige baročnega pridigarja Tobia Lionellija (Janeza Svetokriškega) iz Vipavskega Križa. Še posebej ganljive pa so bile recitacije pesmi o Aleksandrijkah, Slovenkah, ki so v drugi polovici 19. stoletja hodile v Egipt za dojlilje bogatim družinam.

Pokončani prireditvijski sledilci pogostitev in prijetno druženje. Med dobrotami so bile razne primorske specialitete in slaščice, pa celo značilna primorska jed jota. Vse te jedi so za vse obiskovalce njihovega koncerta pripravili gostje iz Slovenije in pokazali, da tudi v kuhinji, daleč proč od svoje rodne Primorske, lahko pripravijo pristno

primorsko hrano.

Skupina je svoj program podala tudi pri društvu Sava v Kitchenerju.

Pred nastopom v Torontu so 29. aprila nastopili v Ottawi, kjer jim je veleposlanik g. Tomaž Kunstelj omogočil kratek nastop pred poslopijem parlamenta in sprejem v svoji rezidenci. V petek, 30. aprila so nastopili v dvorani slovenske cerkve Sv. Vladimirja, za kar gre še posebna zahvala Francu in Rozini Rogan.

Preden so se 2. maja vrnili v Slovenijo, so zjutraj po slovenski maši, ki jo je v daroval Fr. Drago Gačnik iz Hamiltona, imeli še kratek nastop pri društvu Sava v Kitchenerju. Predsednica društva Sava se je, kot vedno, tudi tokrat zelo potrudila za dobro počutje in za pogostitev. Na tem poslovilnem srečanju pa se je od gostov iz Slovenije poslovil tudi predsednik VSKO, ki je koordiniral kanadsko turnejo. Članom kulturne skupine iz Slovenije je v znak hvaležnosti podaril umetniško sliko kanadskega slovenskega slikarja Mira Koršiča.

Oktet Sotočje

Še bomo peli...

Slovenska dvorana društva Bled v Beamsvillu je bila 10. decembra prizorišče zanimivega koncerta pevskega zbora Bled, v katerem že vrsto let pojejo pevci iz vrst članov društev Bled, Beamsville in Lipa Park, St. Catharines. Ljubitelji lepega petja so do zadnjega kotička napolnili dvorano; prišli so iz Toronta, Hamiltona in St. Catharinesa. S svojo navzočnostjo pa sta organizatorje in pevce počastila tudi veleposlanik RS g. Tomaž Kunstelj in častni generalni konzul Jože Slobodnik.

Zbor Bled, pod vodstvom Edija Kodarina, je ob tej priložnosti predstavil svojo novo zgoščenko, na kateri je posnetih 26 slovenskih narodnih pesmi. Producent in založnik kasete je njihov pevec Branko Pouh.

Pevski zbor Bled

Precej pesmi, ki so posnete na zgoščenci, so zapeli tudi na koncertu. Da pesem Slovence družijo, so pokazali tudi s tem, da so na koncert povabili mešani pevski

Pevski zbor društva Večerni zvon

zbor društva Večerni zvon iz Toronta, ki je pod vodstvom in ob spremljavi Matije Lebarja na harmoniki občuteno zapel nekaj prekmurskih pesmi.

Zbor Bled sestavlja trinajst pevcev, med njimi tudi trije mladi fantje iz vrst druge generacije slovenskih priseljencev, ki tako kot drugi dolgoletni pevci pravijo »Še bomo peli!« Posebne zahvale s strani zbora je bil deležen vztrajni pevec Anton Cesar, ki se vsak teden vozi več kot 100 kilometrov daleč na vaje. Zahvalili so se tudi odličnemu dolgoletnemu tenoristu Janezu Hočevarju, ki zaradi bolezni ne more več sodelovati pri zboru.

Lepo je, kadar zadoni slovenska pesem in se v dvorani tako številčno zberejo Slovenci iz različnih društev – Bleda, Lipa Parka, Večernega zvona in društva Simon Gregorčič – ki jih družijo ljubezen do slovenske pesmi in slovenske kulture.

Plamen Springs into Concert

The Women's Vocal Group, Plamen, would like to extend a big thank you to all the long time and new supporters who came out to their fundraising concert on April 11th. Under the directorship of Maria Ahačič Polack, the group performed old favorites as well as new songs they are preparing for their 20th Anniversary Tour next year. Solos from Susan Stajan with "Mrzel Veter" and Sabina Sečnik singing "Domovina" were well received, as was the new accapella piece, "Spomin". The wonderful accompaniment of Nastasia Zibrat on piano for English songs such as "All that Jazz" and "Say a Little Prayer" as well as her own featured pieces got many toes tapping. The special guest percussionist Juri Konje also brought a lively beat to an African Lullaby. The ladies are

looking forward to the events planned next year for their 20th Anniversary.

Plamen invites everyone to join them for their next concert, in the month of December, 2010 under the directorship of Maria Ahačič Polak. The Christmas concert will be held in the Slovenian Church on Brown's Line and will feature songs from their Christmas CD.

Plamen is also looking for new members. Women who enjoy singing and celebrating their Slovenian heritage are encouraged to contact them about how to join. Practices are held at the Kastelic Building on Brown's Line on Wednesday evenings. Please email us at plamen.choir@gmail.com, find us on Facebook or call Elizabeth Helme at (905) 507-3443 for more information.

Slovenci na Tulip Festivalu v Ottawa

Pričelo se je pred tremi leti, ko je slovensko veleposlaništvo v Ottawa sprejelo povabilo organizatorjev Tulip Festivala, da bi na tem festivalu predstavili Slovenijo širši kanadski skupnosti.

Lanskoletno sodelovanje na tem festivalu je organiziral Vseslovenski kulturni odbor iz Toronto in ker je bilo zanj veliko zanimanja, se je odločil, da s to tradicijo nadaljuje. Letos je bila udeležba iz južnega Ontaria tako velika, da je VSKO organiziral kar dva avtobusa za prevoz nastopajočih in vseh tistih, ki so se želeli udeležiti tega enodnevnega izleta.

Odhod avtobusa iz Hamiltona je bil ob 6h zjutraj, ob 7h so se pridružili še potniki v Torontu, ob 8h pa člani društva Holiday Gardens v Pickeringu. Po prihodu v Ottawa malo pred drugo uro popoldne je bilo še malo časa za ogled, ob petih popoldne pa je imela slovenska skupnost enoinpolurni nastop na Tulip Festivalu.

Predsednik VSKO Marjan Kolarič, ki je vodil slovenski del programa, je predstavil slovensko skupnost v Kanadi, njeno organiziranost, kulturo, kakor tudi slovensko versko, jezikovno in kulinarično tradicijo. Predstavil je tudi Slovenijo, kot članico Evropske skupnosti, in njeno trenutno

mesto v tej skupnosti. Med gosti je bil tudi Ivan Bračko, predsednik Slovenskega društva Ottawa.

V glasbenem programu sta nastopila ansambel Polka Maestre Band pod vodstvom Tonyja Jalovca in zbor Bled iz Beamsvilla pod vodstvom Edija Kodarina.

Marjan Kolarič in moški pevski zbor Bled

Veliko zanimanje, ki so ga naši rojaki pokazali za ta izlet nas navdaja z upanjem, da bomo drugo leto lahko organizirali dvodnevni izlet, tako da bo na razpolago več časa za ogled kanadske prestolnice.

Posebna zahvala za vso pomoč pri organizaciji izleta v Ottawa in sodelovanja Slovencev na Tulip Festivalu gre Tonyju Jalovcu, ki je za ta projekt pridobil vrsto sponzorjev iz vrst torontske slovenske poslovne skupnosti.

Polka Maestre Band

Holiday Gardens – A New Season Begins Again

Emma Margutsch

As 2009 is far in the past, and 2010 has just begun, the Committee and the members of Holiday Gardens Slovenian Country Club begin to work and socialize again. Our year started off with our annual Občni Zbor/ General Meeting which was held on March 7th. Some of our old committee members have stayed on, and we are excited to have some new members on the committee. Our 2010 Committee – Stan Margutsch, President; Greg Merkac, Vice-President; Daria Stairs, Treasurer; Matejka Mazgon, Secretary; Odbor – Alisa Bridgen, Danny Celar, Albin Francelj, Stan Novak and Randy Dresar; and Vera Margutsch, Events Coordinator.

On Saturday, May 1st, we held our Spring Banquet. Thank you to our guests and members who attended making it a complete success and a great start to the 2010 season. Thank you to Spotlight Orchestra for your amazing entertainment.

We will be having many picnics and events during the summer and into the fall. Our first picnic will be held on June 13th with performances by Nagelj and Nageljčki dance group and entertainment by Golden Keys. Our second picnic will be held on Saturday, July 17 Atomik Harmonik from Slovenija will be joining us as our entertainment. Our third picnic will be held on August 15th, and our Vinska Trgatev will be held on September 26th, and finally, our Fall banquet will be held on Saturday, November 13th.

Although we as a club painted our upper

hall last summer, this does not mean that the day-to-day work does not continue. There are many jobs that have been done already, and many new projects that still have to be done in order to enjoy the beauty and success of the club.

New this year, one of our Bocce Lanes will have a cover so that our members may enjoy the sport through rain or shine, in the summer and even in the winter. This has been an ongoing project since last fall with the setting of the foundation, the welding and designing of the structure and this week the cover being put on. Thank you to our many members and friends who have worked hard on this project.

For more information on our events or Club News, please contact Stan or Vera Margutsch (905) 683-2453 or Holiday Gardens at (905) 626-0782, e-mail us at holidaygardens@rogers.com or visit our website; www.holidaygardens.ca.

We hope to see you this summer!

Mladi Glas & Planika Slovenian Dance Group

My Name is Nancy Grdadolnik-Kajin and I'm the dance co-ordinator for Mladi Glas & Planika Slovenian Dance Group. Mladi Glas was established in 1974 as part of a Slovenian Drama Club. The Club was associated with the Slovenian Cultural center at Our Lady of Miraculous Medal Church in Toronto. The Club was a musical/dance/play group that toured Cleveland, Ohio and Toronto during the summer of 1974. The group had a successful tour not just on stage, but also off stage. The group of young Slovenians bonded and created friendships, so they decided to continue and form Mladi Glas Slovenian Dance Group, with John Mesec and Marta Demšar as their first leaders. This gave the youth in our Community a club to join and help preserve our culture and traditions, while promoting unity and friendship.

After many years the group was ready to expand and allow younger children the opportunity to participate. In December of 1979, Nevenka Stajan-Slavinec and Gloria Ficko-Žižek founded Planika to include 10-14 year olds. Throughout the years the group

leaders and co-ordinators strived to instill the Slovenian Culture, Traditions and Music to second and third generation Slovenians, in the form of traditional and interpretive Slovenian dances. Over the years both groups have had various opportunities to showcase their hard work. The groups have toured Europe, the United States and Canada, building friendships with many of our host communities.

Today after 35 years Mladi Glas & Planika is proud to have over 90 dancers ranging from 7 to 29 years of age. Each is proud of his/her heritage and culture. I'm very proud and honoured to be involved with this organization for over 20 years as a dancer/teacher. We have many talented, intelligent and diverse children and young adults that participate, each bringing their own unique contributions to our community. As a parent myself I feel blessed to have my children involved, where they will also make friendships and memories that will last a lifetime. Many parents ask us what our goals are as an organization? We teach them to dance and give them the opportunity to learn about their Slovenian Culture & Tradition, but what is even more important: the dance group gives our Slovenian youth the opportunity to unite.

Slovenian Youth Day

Miro Koršič

Slovenska mladina iz Toronta je izbrala 3. junij za praznovanje Slovenskega mladinskega dneva - Slovenian Youth Day. Jani Pušič, predsednik Slovenskega športnega kluba, mi je povedal, da se mu je ideja porodila že pred dvema letoma, letos pa se je s pomočjo vestnih sodelavcev, ki so v organizacijo prireditve vložili ogromno časa, uresničila. Čestitke vsem.

Without our Youth we as a community, will never prosper or continue.

Our Slovenian community isn't as large as most ethnic communities in the GTA, but what we lack in numbers we make up with volunteers and co-ordinators. We have a great number of clubs and organizations to join, with many volunteers who spend countless hours to ensure the continuation of our Slovenian Community. We, as a collective group should appreciate and support these organizations, so that we can further develop and prosper.

I would like to thank all the teachers, directors, dancers and their parents who have volunteered their time and effort into Mladi Glas & Planika. Without your support this group would never have endured or expanded to 90 dancers and families. With our 4th tour of Slovenia starting on June 27, 2010, we are thankful for all of your support and well wishes.

Please support all of our clubs and organizations for they are our future. Give our youth of today our knowledge and experience, but remember to give them a chance for this is the only way they will learn.

Nancy Grdadolnik-Kajin
Dance Teacher and Co-ordinator
Mladi Glas & Planika Slovenian Dance Group

www.mladiglasplanika.org

Bogovi so nam bili le toliko naklonjeni, da je po celodnevem deževanju nekaj časa pred otvoritvijo dež ponehal; za čas nastopa smo videli samo sive oblake.

Najprej je skupina Novi Rod zapela slovensko in kanadsko himno. Sledila je nogometna tekma med mladimi (do 30 let) in "starimi" (nad 30 let). Seveda, zmagali so naši (2:2), tako mi je rekel Jože Slobodnik, častni generalni konzul RS v Torontu. Sledil je nastop folklorne skupine Mladi glas, ki jo je publika (po šteju jih je bilo okrog 500) nagradila z glasnim aplavzom.

Majice s simboli Svetovnega prvenstva v nogometu v Južni Afriki, kjer je udeležena tudi Slovenska ekipa, so bile naprodaj in takoj razprodane.

Marjan Kolarič, predsednik VSKO, je pripeljal kolega Matjaža iz Ljubljane, ki je rekel, da je to nekaj čudovitega. Bil je navdušen, da je videl toliko mladine v narodnih nošah. Obljubil je, da bo o dejavnosti naše mladine povedal sorodnici, ki se v Ljubljani ukvarja s folkloro.

Še enkrat, čestitam vsem nastopajočim in se obenem zahvaljujem vsem, tudi gledalcem, da so kljub slabemu vremenu s svojo navzočnostjo mlade podprli. Upam, da bo ta dogodek postal vsakoletna tradicija. Več o tem dogodku si lahko pogledate na njihovi spletni strani www.ssectoronto.com.

Arbitražni sporazum potrjen na referendumu

Arbitražni sporazum, o katerem se sami politiki niso mogli med seboj sporazumeti in so ga dali slovenskim volivcem v končno presojo, je sprožil veliko nezadovoljstva, različnih tolmačenj, predvsem pa bojzani, da bo Slovenija izgubila stik z odprtim morjem in s tem status pomorske države. Vlada, ki je ta sporazum pripravila, je vztrajala, da sicer sporazum ni najboljši, da pa bo Slovenija z njim dobila največ, kar more dobiti, povrh tega pa še dokončno rešen problem meje s sosednjo državo, za kar se Slovenija že vseh dvajset let prizadeva.

Referenduma se je udeležilo 42,36 odstotka volilnih upravičencev oziroma 766.600 volivk in volivcev, izid pa je bil zelo tesen. Okoli 51,49 odstotka ljudi je glasovalo za sporazum, 48,51 odstotka pa proti. Glasove iz tujine bodo rezultatom dodali 14. junija, vendar kot pravijo, ti ne bodo bistveno spremenili rezultata.

Največjo podporo sporazumu so namenili volivci v volilni enoti Postojna, »za« pa so se izrekli tudi volivci v volilnih enotah Ljubljana – Center, Ljubljana - Bežigrad, Maribor in Novo mesto. Proti arbitražnemu sporazumu pa so se večinsko izrekli volivci v volilnih enotah Kranj, Ptuj in Celje.

Predsednik opozicijske SDS Janez Janša je v odzivu na izide referenduma o arbitražnem sporazumu dejal, da je izgubila Slovenija.

Predsednik SLS Radovan Žerjav je dejal, da bo morala vladna koalicija

prevzeti svoj del odgovornosti, ko bodo arbitri sprejeli rabsodbo o meji. Po njegovem mnenju sta ključno vlogo na referendumu imela dva aspekta: naveličanost državljanov z vprašanjem in politični spopad med glavnima političnima strankama.

Predsednica Nove Slovenije Ljudmila Novak je dejala, da so volivci bolj odločali o tem, da se spor o meji konča in da ni prav, da je Slovenija odločila, da o slovenskih mejah odločajo drugi na podlagi takšnega arbitražnega sporazuma.

Slovenski premier Borut Pahor je po potrditvi arbitražnega sporazuma na referendumu ocenil, da je bila to velika zmaga za Slovenijo. Predsednik republike Danilo Türk je v nagovoru narodu dejal, da je Slovenija z odločitvijo na referendumu sprejela pomemben korak naprej v reševanju spora o meji s Hrvaško ter potrdila privrženost arbitraži "kot dobremu, v naših razmerah najboljšemu načinu za mirno rešitev spora".

Amerika se sooča z največjo ekološko katastrofo

Na naftni ploščadi podjetja Transocean, v Mehiškem zalivu, približno 80 kilometrov od obale ameriške zvezne države Louisiane, je ponoči 21. aprila odjeknila eksplozija, ki sta ji sledila požar in potopitev ploščadi, nafta pa je začela bruhati v morje, kar predstavlja največjo okoljsko katastrofo v zgodovini ZDA, ki bi jo po vsej verjetnosti družba British Petroleum lahko preprečila, če bi bolj poskrbela za varnost na ploščadi, kot za svoj dobiček.

Zaradi zavesti, da je takšno delo naporno in tvegano, nesreča sprva kljub smrtnim žrtvam ni zbudjala tako velike pozornosti, saj je bilo pričakovano, da bodo strokovnjaki družbe BP uspeli v najkrajšem času popraviti situacijo in preprečiti iztekanje nafte v vodo. Kmalu pa se je pokazalo, da popravljanje stvari kilometer in pol globoko pod vodo le ni tako enostavno, saj so se z vsakim poskusom soočali z novimi problemi, v Mehiški zaliv pa je vsak dan v morje odtekalo od 12.000 do 19.000 sodov nafte. Šele potem, ko je bilo javnosti dostopjo spremljanje podvodnega dogajanja na ekranu, so strokovnjaki začeli ugotavljati, da v vodo odteka neprimerno več nafte, kot je bilo sprva rečeno, in začel se je pritisk na BP in na ameriško vlado, ki je dovolila črpanje nafte brez ostrejših varnostnih pravil.

BP se je sicer obvezala, da bo krila stroške te ekološke katastrofe, ki seveda niso in ne bodo majhni. Že v prvih 20 dneh je BP stalo okoli 350 milijonov dolarjev. Za naftno družbo BP, ki je pred tem ustvarila

okoli 93 milijonov dolarjev profita na dan, to sicer ni izgledal tako velik znesek, toda z vsakim naslednjim neuspešnim poskusom, da bi iztekanje nafte preprečili, so naraščali stroški, še zlati, ker je razlita nafta dosegla obalo Floride in Louisiane in povzročila ekološko katastrofo brez primere: gosta črna naftna masa, ki jo je voda naplavila na obalo, je začela onesnaževati obalo, ogrožane so ptice, ribe, zrak, ki ga ljudje ob čiščenju in reševanju živali vdihavajo. Gospodarske izgube so ogromne, še zlasti na področju ribolova in turizma, kar pa seveda vpliva tudi na ostale dejavnosti. Tudi ni znano, kakšen vpliv na morsko življenje bodo imele kemikalije, ki jih je BP na veliko uporabljala, da bi nafto pod vodo razpršila. Kakšne bodo dolgoročne posledice te katastrofe, si ne more nihče niti zamisliti.

Dejstvo, da britanska naftna družba BP ni imela predhodnega plana za reševanje take krizne situacije in da je razlitje nafte

povročilo toliko škode, je močno prizadelo ugled te družbe, pa tudi ceno njenih delnic, ameriška vlada pa niti ni izključila kriminalne tožbe zoper BP.

Končno je družbi BP z novo kupolo, ki so jo namestili nad vrtino, uspelo zaustaviti izlivanje nafte v vodo, ker so lahko začeli

črpati na ladjo. Tako so 6. junija v 24 urah prestregli 10.500 sodov nafte, ki bi se sicer izlila v morje. To pa je seveda samo začasna rešitev; do avgusta nameravajo zavrtati dve novi vrtini, tako da bi zmanjšali pritisk v problematični vrtini, katero bi potem dokončno zaprli.

Vseslovenski kulturni odbor

čestita vsem Slovencem ob
slovenskem državnem prazniku Dnevu državnosti,
obenem pa tudi vsem kanadskim Slovencem
ob praznovanju kanadskega državnega praznika
Canada Day

Vseslovenski kulturni odbor sporoča

da bo ansambel

Atomik Harmonik

iz Slovenije nastopal v okolici Toronta:

- 17. julija - Holiday Gardens - Pickering
- 18. julija - Slovenian Hunters & Anglers Club - Alliston
- 24. julija - Društvo Sava - Breslau
- 25. julija - Društvo Bled - Beamsville

Radijski piknik bo v nedeljo, 22. avgusta na letovišču društva Sava - Breslau.

Igral bo ansambel Murski Val z gostom iz Slovenije - Rudijem Šantelom.

Umril je jezuit dr. Jožef Plevnik

dr. Jože Plevnik

V Rene Goupil House v Pickeringu, Ontario, je 4. junija 2010, nekaj dni zatem, ko je drugič doživel srčni infarkt, umrl jezuit dr. Jožef Plevnik. Pogrebna maša je bila 8. junija v St. Joseph Chapel, Morrow Park, pokopan pa je na Jezuitskem pokopališču v Guelphu, Ontario.

Dr. Plevnik se je rodil 18. decembra 1928 v Ljubljani. Leta 1945 je zapustil Slovenijo in nato tri leta živel v begunskih taboriščih v Avstriji: v St. Vidu na Glini, v Kellerbergu pri Beljaku, v Spitalu na Dravi in v Peggezu pri Lienzu. V Lienzu in Spitalu je obiskoval slovensko gimnazijo. Junija 1948 je odšel v Kanado, kjer so bila prva leta zanj kar težka. Eno leto je delal na neki farmi v Novi Škotski, potem pa je začel obiskovati jezuitski kolegij v Halifaxu, kjer je živela tudi njegova sestra. Septembra 1950 je vstopil v jezuitski noviciat v Guelphu blizu

Toronta. Po dveh letih noviciata je tam še naprej študiral klasične jezike - latinščino in grščino, poleg angleščine. Od leta 1954 do 1957 je v Torontu študiral filozofijo, potem pa je učil na gimnaziji Campion College v Regini na zahodu Kanade. V duhovnika je bil posvečen leta 1964 v Torontu. Leta 1966 je začel študij Svetega pisma v Würzburgu v Nemčiji, kjer je leta 1971 promoviral iz Pavlove teologije. Od leta 1971 je predaval na jezuitski teološki šoli Regis College, ki je v sklopu torontske teološke šole in torontske univerze. Poučeval je Novo zavezo, predvsem Pavlovo teologijo in evangelije. Od 1991 do 2000 je občasno predaval tudi na Teološki fakulteti v Ljubljani in Mariboru. Poleg številnih člankov v znanstvenih revijah je izdal osem knjig: *Word and Spirit* (1975), *What are they saying about Paul* (1986), *Paul and the Parousia* (1997), *Apostol Pavel: S Kristusom v Božjo slavo* (2004), *Evangelij po Marku* (2005), *Evangelij po Luku* (2008), *Evangelij po Mateju* (2008), *Evangelij po Janezu* (2009). Vse knjige v slovenščini so izšle pri Župnijskem zavodu Ljubljana – Dravljje, zadnja, *Evangelij po Janezu, lani*, ko je bil še zadnjič v domovini. V načrtu je imel še knjigo o Razodetju.

Dr. Plevnik je obdržal stike s slovensko skupnostjo v Torontu. Srečevali smo ga na posebnih verskih in kulturnih slovesnostih pri župniji Brezmadežne, v zadnjih letih, ko je bil upokojen, pa je tudi večkrat nadomeščal župnika pri Mariji Pomagaj.

Novice in zanimivosti

Vrh G20 – V Torontu se bodo 26. in 27. junija sestali predstavniki skupine G20, ki bodo pod geslom »Recovery and New Beginnings« razpravljali o glavnih problemih globalne ekonomije. Skupina G20 se redno sestaja od leta 1999. Poleg G20 bo Kanada dan poprej gostila G8 vrh v Huntsvillu. Ker pričakujejo, da bo tudi udeležba protestnikov, še zlasti tistih, ki se zavzemajo za varstvo okolja in za odpravo revščine, velika, bo kanadska vlada samo za varnost udeležencev namenila skoraj bilijon dolarjev, kar zbuja veliko nezadovoljstvo med kanadskimi davkoplačevalci. V centru Toronta bodo zaradi varnosti postavili tri metre visoko ograjo okoli neposredne bližine dogajanja konvencije, dostop pa bo možen samo skozi kontrolirane prehode. V času konvencije bo zaprt dostop do mnogih trgovin, hotelov in drugih objektov, celo do CN stolpa.

Brutalnost izraelskih komandosov - Napad izraelskih komandosov na turško ladjo s humanitarno pomočjo za prebivalce Gaze, v kateri je bilo ubitih devet turških državljanov, šestdeset ljudi pa je bilo ranjenih, je sprožil veliko ogorčenje mednarodne javnosti. Varnostni svet ZN je po deseturnem zasedanju obsodil te dogodke, vendar ni ostro obsodil Izraelove brutalnosti. Odnosi med Izraelom in Turčijo, ki je bila prva muslimanska država, ki je leta 1949 priznala Izrael in ves čas z njim vzdrževala tesne stike, so se drastično poslabšali. Nekaj dni za tem so izraelski

komandosi ustavili in zavzeli irsko ladjo s humanitarno pomočjo namenjeno v Gazo. Tokrat je vse potekalo mirno, aktivisti se niso upirali. Blokada Gaze traja že vse od leta 2007, ko je oblast v tej palestinski utrdbi prevzelo skrajno islamistično gibanje Hamas.

Evro v krizi – Zaradi gospodarske krize v Grčiji se je pred nedavnim močno zamajala stabilnost evra. Situacijo je Evropska unija rešila tako, da je obubožani Grčiji odobrila 110 milijard evrov posojil, od tega bodo 80 milijard prispevale države z območja evra, ostalo pa Mednarodni denarni sklad. Slovenija bo k reševanju Grčije prispevala 0.48, odstotni delež, kar zneso 384 milijonov evrov.

Zaradi prekomerne porabe v preteklih letih, je bila grška vlada primorana zmanjšati pokojnine in plače državnim uslužbencem, hkrati pa povečati davke, kar je zbudilo veliko nezadovoljstvo. V začetku junija je zaradi 7,5 odstotnega proračunskega primanjkljaja na Madžarskem evro zdrsnil pod 1,20 dolarja, kar je najnižja raven v štirih letih. Madžarska bi morala prevzeti evro do leta 2014.

Biogradivo iz alg - Evropski letalski in obrambni koncern EADS je razvil tehnologijo, ki omogoča uporabo biogoriva iz alg v letalih. Premierni polet s takšnim biogorivom naj bi opravili v okviru berlinske letalske razstave ILA od 9. do 13. junija. To naj bi bil sploh prvi tovrsten polet na svetu.

Vulkanski prah prizadel letalski promet v Evropi - Islandski ognjenik Eyjafjallajökull, ki je začel bruhati 14. aprila letos, je več kot mesec dni oviral letalski promet po Evropi in povzročil veliko gmotno škodo letalski industriji, potnikom pa veliko neprijetnosti in nepredvidenih stroškov.

Zaradi prahu, ki ga je ognjenik bruhal visoko v zrak, so številne evropske države tudi po več dni zaprle svoje zračne prostore. To je bilo največje zaprtje zračnega prostora nad Evropo po drugi svetovni vojni. Zaradi prahu so države zapirale svoje zračne prostore, to je bilo največje zaprtje zračnega prostora nad Evropo po drugi svetovni vojni. Zaradi izbruha ognjenika na Islandiji in oblaka ognjeniškega pepela je bilo v skoraj tednu dni v Evropi odpovedanih okoli 95.000 poletov.

Tropska nevihta – Letošnjo sezono tropskih neviht je v srednji Ameriki začel tropski vihar Agata, ki je povzročil silovite poplave in zemeljske plazove in je terjal najmanj 150 življenj. Najhuje je prizadejal Gvatemala, kjer je zaradi tropske nevihte umrlo 123 ljudi.

Expo 2010 – ki bo letos v kitajskem

Šanghaju in bo trajal pol leta, bo stal več kot 40 milijard evrov, raztezal pa se bo na ozemlju, ki je dvakrat večje od Monaka. Šanghaj je zaradi njega dobil najdaljšo podzemsko železnico na vsetu. Vodilna tema je »Boljša mesta, boljše življenje«. Na razstavnih prostorih 191 držav predstavljajo najnovejše tehnološke dosežke, ki naj bi ljudem olajšali življenje.

Slovenija se bo letos že tretjič predstavila na razstavi EXPO. Prvič je na EXPO sodelovala leta 1998 v Lizboni, drugič pa leta 2000 v Hannovru.

Tema letošnjega paviljona je Odprta knjiga in se navezuje na Ljubljano, ki je letos Unescova svetovna prestolnica knjige,

povezana pa je tudi s skupno temo celotne svetovne razstave: Boljše mesto, boljše življenje. Osebe slovenskega paviljona sestavlja 24 prostovoljcev, ki so bili izbrani med študenti na Oddelku za azijske in afriške študije Filozofske fakultete.

Ljubljana je letošnja svetovna prestolnica knjige - Ljubljana je 3. maja letos za eno leto postala svetovna prestolnica knjige. Ta častni naslov je dobila od mednarodne organizacije Unesco. Ljubljana je skupno pripravila kar 500 dogodkov. Eden

izmed večjih, festival Literature sveta – Fabula 2010, se je začel 3. maja. Prva gostja je bila aktualna nobelovka za književnost Herta Müller.

Stekel je tudi projekt Knjige za vsakogar, v sklopu katerega je mogoče na več kot 200 prodajnih mestih po vsej državi kupiti knjige po tri evre.

Slovenski policisti razkrili kriminalno združbo - V mednarodni akciji Balkanski bojevniki so slovenski policisti in kriminalisti po več mesečnih preiskavah razkrili kriminalno združbo, ki je tihotapila kokain iz Južne Amerike do italijanskih pristanišč, od tam pa so ga naprej preprodajali kriminalnim skupinam. Delo slovenske kriminalistične policije je usmerjalo vrhovno državno tožilstvo, sodelovali pa so z varnostnimi organi iz Srbije, Italije, Urugvaja, Argentine, Hrvaške, Češke in ZDA. Med člani te mednarodne kriminalne združbe, ki je imela monopol nad trgovanjem z drogami v severni Italiji, so bili tudi slovenski državljani in državljani nekdanje Jugoslavije. Osem članov, ki jih je slovenska policija aretirala, od 17

osumljencev je ostalo v priporu.

Emona med mitom in resničnostjo

– Pod tem naslovom je v ljubljanskem Mestnem muzeju do konca leta na ogled razstava, ki predstavlja rimsko Emono, predhodnico Ljubljane. V prvem, večjem delu je prikazana vsakdanja resničnost Emone. Poudarek je na dnevni opravih Emoncev, kot so nakupovanje, obisk foruma in javnega kopališča ter priprava večerje. Obravnavane pa so tudi življenjske prelomnice posameznika v rimski družbi, kot so rojstvo, poroka in smrt. Vidik posameznika in njegovega doživljanja je vpeljan tudi v predstavitev zgodovinskih prelomnic Emone, kot so gradnja mesta, obisk cesarja Teodozija v letu 388 ter zamrtje življenja v mestu ob propadu rimskega imperija 500 let po njegovem nastanku.

Slovenija pripravlja nov pokojninski zakon

- Pokojninska reforma, ki jo namerava uvesti slovenska vlada, zbuja veliko nezadovoljstva, saj bi po novem morali moški delati do svojega 65. leta starosti, ženske pa do 63. leta. Iz bojazni, da bo do novega zakona prišlo, pa si mnogi poskušajo predčasno urediti pokojnino. Evropska komisija pa je začela razmišljati, da bi starost za upokojitev dvignili na 70 let, ker strokovnjaki napovedujejo, da bodo ljudje leta 2060 živeli povprečno sedem let več kot sedaj.

Očistimo Slovenijo v enem dnevu – 17. aprila je v Sloveniji v akciji Očistimo

Slovenijo v enem dnevu 250.000 prostovoljcev, to je več kot 12 odstotkov prebivalcev Slovenije, očistilo 7.000 divjih odlagališč in sprehajalnih poti po vsej Sloveniji. Akcija je dokazala, da solidarnost in okoljska zavest Slovincem nista neznana pojma. V akcijo so se vključile skoraj vse občine ter različne organizacije, ki jim je mar za okolje. Sodelovali so tudi številni slovenski politiki. Najbolj dejavni so bili v občini Pivka, kjer se je čiščenja udeležilo kar 35 odstotkov vseh občanov. Odpadke je sproti odvažalo okoli tisoč tovornih in smetarskih vozil. To je bila največja čistilna akcija v zgodovini Slovenije.

V visokošolske programe letos vpisanih skoraj 115.000 študentov - v Sloveniji je na višje strokovne šole vpisanih več kot 16.000 študentov, na visokošolske študijske programe na univerzah in samostojnih zavodih pa 98.279 študentov. Vse več je tudi zanimanja za študij na samostojnih visokošolskih zavodih. Veliko študentov po že pridobljeni visokošolski diplomi nadaljuje študij na naslednji ravni, v letošnjem letu je ta številka kar 32 odstotkov višja kot v letu poprej. V magistrske študijske programe oziroma v drugo bolonjsko stopnjo je vpisanih skoraj devet odstotkov ali 8.440 vseh študentov, ki so vključeni v visokošolske programe. Od tega jih je 1.688 vpisanih v enovit magistrski študijski program druge bolonjske stopnje, kar je še enkrat več kot v prejšnjem študijskem letu.

Študentske demonstracije v Ljubljani

- Središče Ljubljane je 19. maja zavzelo več kot 8000 študentov in dijakov, ki so pod vodstvom Študentske in Dijaške organizacije Slovenije kakšni dve uri strpno protestirali na Prešernovem trgu. Študenti in dijaki so izražali nezadovoljstvo predvsem glede predloga zakona o malem delu, ki po njihovem mnenju ukinja študentsko in dijaško delo, štipendije za dijake, brezplačno malico za dijake in otroški dodatek po 18. letu.

Ko so se protestniki premaknili pred plosnje Državnega zbora, pa so nastali izgredi. Z obmetavanjem pročelja zgradbe parlamenta z granitnimi kockami so povzročili precejšnjo gmotno škodo: za 27.000 evrov je bilo škode samo za zamenjavo razbitih šip na oknih. Poškodovan je bil tudi portal, ki predstavlja poseben kulturni spomenik.

Ta incident je sprožil živčno diskusijo, kdo je kriv za vandalizem. Nekateri celo namigujejo, da nosi velik del krivde Študentska organizacija Slovenije, ki letno na račun študentov zasluži okoli 15 milijonov evrov in bi ji bil po novem zakonu o malem delu za polovico znižan

dohodek.

Vsekakor pa so študentski protesti izraz frustracije zaradi situacije, v kateri so se mladi ljudje znašli in v kateri ne vidijo veliko upanja, da se bo položaj zanje izboljšal.

Slovenija sprejeta v OECD - Generalni sekretar Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) Angel Gurría ter minister za razvoj in evropske zadeve Mitja Gaspari sta 1. junija v Ljubljani

podpisala sporazum o članstvu Slovenije v OECD. Slovenija bo odslej sodelovala kot aktiven član ter bo uporabljala informacije in nasvete tega pomembnega kluba držav. OECD bo skupaj s Slovenijo, Estonijo in Izraelom imela že 34 članic. O vstopu se že pogaja tudi Rusija, pet velikih gospodarstev - Brazilija, Kitajska, Indija, Indonezija in Južna Afrika - pa ima trenutno status privilegiranih partnerjev OECD in možnost v prihodnosti prav tako postati član OECD.

Zvonovi, zvonite!

Irma M. Ožbalt

Zato pa, zvon, le zvoní mi,
na tuji zemlji doni mi,
ti zvon večerni, zvon iz lin,
le vzbujaj mi na dom spomin.
(Slovenska ljudska pesem)

Te dni sem brala v Slovenskem koledarju zanimiv, strokovno raziskan, s statistikami, notami in slikami podprt članek o pritrkavanju na Slovenskem. Pritrkavanje – ali kakorkoli že tej muziki zvonov pravijo po različnih krajih – pa je umetnost, katere bistvo moreš dojeti le, če veš, kakšen odmev in pomen je skozi stoletja imela med ljudmi, ki jim je bila namenjena.

“Klenkajo!”

To je bilo oznanilo, da se je začel praznik. V srcu se je zganilo, duša se je odprla v pričakovanju. Gospodinja, sredi ribanja trdega poda, vsa sključena in utrujena, se je zravnala, od krtače in cunje je kapljala milnica, po njenem obrazu pa se je prelil mir. Klenkajo! Sobota je, jutri bo pa žeganje! Po hiši diši po poticah,

štrukljih, mlečnem kruhu. Ko bo pod pomit in suh, bodo rumene deske dihale svežino...
“Klenkajo!”

Ja, tri popoldne je že, kmalu bo večer in jutri je praznik! Mož na polju se je ustavil, za hip odložil stari, obledeli klobuk, si obrisal pot s čela, pogledal proti cerkvenemu stolpu in se namuznil: “So pa kampiljci, kako nabijajo!”

Dolge ure trdega dela so še čakale ljudi, po hiši, na polju, ob živini; a v zraku je že dišalo po prazniku. Noge so se vzdigovale z večjo močjo, utrujene rame so se vdale v zadnje napore, oči so se zasvetile v upu na prelepi jutrišnji dan.

V Žužemberku je bilo kar pet cerkva: mogočna farna cerkev na hribu, z dvema zvonikoma, preko osem sto let stara “plaška” cerkev na trgu pred gradom, majceni Sv. Miklavž v Bregu, nekoč protestantska cerkvica doli ob Krki, potem pa še podružnica Sv. Rok in cerkvica na Golem vrhu – starodavne zgradbe, ki so zrastle iz hvaležnosti in slovesnih zaobljub

Žužemberčanov v časih kuge in požarov. Klenkali pa so le v treh: pri Fari, pri Sv. Roku in na Golem vrhu. Klenkanje je bilo kot veselo vriskanje; ljudje so se sprostiti, ni šlo le za cerkveno praznovanje - žegnanje je pomenilo oddih, nedeljsko obleko, srečanja z znanci, štante z odpustki, veselje in čas za smeh. Zato so muziki klenkanja dali razne muhaste pomene in razlage.

Od Fare so se mešali glasovi manjših zvonov – hitrih, razigranih, porednih, mladih – z resnim počasnim pritrjevanjem bronastega patriarha:

“Dau-za-liter, dau-za-liter, dau-za-liter?”

“Boom, boom...”

Z Golega vrha so drobni zvončki ugotavljali:

“Če-dalje-več je pan-kr-tov, če-dalje-več je pan-kr-tov...”

In Sv. Rok je svetoval:

“Po-beri punkelj, bejž iz njim, po-beri punkelj, bejž iz njim...”

V Savinjski dolini, kjer smo živeli tik pred vojno, so tudi pritrkavali, čeprav bolj poredko.

“Trjanči!” so rekli v Šempetru.

Trjančenje pa je bilo – menda zaradi strogega župnika, ki v zvezi s cerkvenimi zadevami ni trpel nikakega ljudskega veselja in humorja – slovesna reč; menda so zvonovi muzicirali samo o Božiču in Veliki noči. In nobenih “pankrtov”!

Pitrkavanje pa ni bila edina muzika, edino sporočilo zvonov. V prejšnjih časih ljudje niso imeli televizorjev, radia, še ročnih ur ne. Če je v hiši visela častitljiva stenska ura, je navadno kazala čas, ki ni bil niti približno pravi. Imeli so jo bolj za

okrasek, ker je pač bila pri hiši. Tako so se ljudje zanašali na zvonove, da so jim razdeljevali čas in napovedovali glavne ure dneva. Najprej je zvonilo ob sedmih zjutraj.

“Sedem zvoni!”

Da bi bil kak kmečki človek ob tem zvonu še v postelji, ni bilo govora. Poleti je bil nekje na polju, pozimi v hlevih. Vedno pa se je ustavil, se odkril in na hitro pomolil.

“Poldne zvoni!”

Veselo oznanilo! Kosilo, oddih. Na polje je prišla gospodinja z jerbasom na glavi. Pognila je prt na travnati meji med njivama in razložila skledo, hrano in žlice. Eno samo skledo, skupno. Potem pa še en sam kozarec in liter domačega vina ali pa, v Savinjski dolini, jabolčnika, “talkovca”.

Po kosilu si je morda za pet minut zleknil v senco kakega grma. Na mejah je rastlo leščevje, pa češmin in črni trn.

Zazvonilo je spet v mraku. To ni bilo ob določeni uri, takrat pač, ko je sonce že zdavnaj zašlo in se ni več videlo delati. To je bila “avemarija”, povelje, da morajo vsi otroci takoj v hišo, pa da je dela na polju za ta dan konec. Pesem oddiha, miru, vdanosti...

Posebno slovesno vlogo so imeli zvonovi ob nedeljah. Faranom so velevali k maši. Najprej je zvonilo eno uro pred mašo.

“Vabi!” so rekli ljudje in se hiteli umivati in pripravljati v zakmašno obleko. Gospodinje so si preko v kite spletenih las zavezale židane rute. To je bilo vse. Zgrozile bi se, če bi jim kdo svetoval kak “make-up”. Mlajše ženske so se včasih na hitro malo “nakravžljale” in si izpod rute potegnile toliko kodrov, kolikor so si upale.

Nadaljevanje na strani 32

Matija Lebar: Glasba ne pozna meja

Cvetka Kocjančič

Matija Lebar je aktiven na področju slovenske narodnozabavne glasbe skoraj od svojega prihoda v Kanado; poleg Walterja Ostanka pa je tudi edini Slovenec, ki neprekinjeno nastopa s svojim ansamblom že več kot štirideset let, čeprav že kar nekaj časa bolj malo igra za Slovence. Njegova velika glasbena zasluga za Slovence v Kanadi je še posebej v tem, da je Avsenikov stil glasbe ponesel med širšo kanadsko publiko in da je zanjo navdušil vrsto talentiranih v Kanadi rojenih muzikantov ter da je kot glasbenik vedno pripravljen priskočiti na pomoč pri

Silvester. Slednji se je rodil že v Kanadi.

Mala kmetija ni bila dovolj velika, da bi preživljala toliko lačnih ust, zato se je Lebarjev oče zaposlil v lokalni zadrugi, kjer je delal kot traktorist. Na svojem malem posestvu so pridelali najosnovnejše stvari za prehrano, tako da se je družina preživljala. Svojega otroštva se Matija takole spominja: "Ker je bil oče po ves dan v službi, je za naše fizično in čustveno počutje in za našo vzgojo v glavnem skrbela mama. Tudi oče si je po napornem dnevu vzela čas za nas; nestrpnost smo ga čakali, da je prišel z dela in nam govoril o svojih izkušnjah. Naše otroštvo je bilo kljub bednim povojnim razmeram veselo, ker smo imeli drug drugega in smo se vsi lepo med seboj razumeli. Ker nismo imeli velikih kmetij, smo imeli tudi več časa za igro in učenje. Starša sta bila stroga, a ljubeča. Še sedaj se čudim, kako sta v tistih težkih časih uspela za nas tako dobro poskrbeti."

Matija Lebar s soprogo Rose in vnukinjo Zenyo

izvedbi raznih glasbenih prireditev.

Matija Lebar se je rodil v veliki slovenski kmečki družini, kakršne na slovenskem podeželju več ne obstajajo. Kar dvanajst otrok se je rodilo, tri sestre in devet bratov, v Dolnji Bistrici v Prekmurju. Matija, ki se je rodil sredi vojne vihre leta 1943, je bil sedmi; pred njim so bili rojeni že Štefan, Francka, Marija, Darko, Vladimir in Martin, za njim pa Branko, Anton, Palmira, Rudi in

Tudi na učitelje ima Matija zelo lepe spomine. V tistih časih je nova oblast v Prekmurje pošiljala predvsem tiste učitelje, ki jih marksizem še ni povsem prevzgojil. Prav po zaslugi teh političnih premestitev so prekmurske otroke vzgajali izredno sposobni učitelji, ki so šolarjem že v ranih otroških letih dali dobro podlago za učenje.

Otroci so hitro uvideli, da v mali hiši ne bo prostora za vse. Pobeg v Avstrijo v

upanju, da se jim bo tam odprla pot v Ameriko, je bil v zgodnjih petdesetih letih ena od možnosti, katere se je posluževalo vse več revnih kmečkih fantov in deklet.

Od Lebarjevih otrok je leta 1952 prva čez mejo pobegnila Francka, za njo pa še Darko. Marija je šla na Dunaj za privatno vzgojiteljico. Vsem trem je sorazmerno hitro uspelo priti v Kanado.

“Oče je hitro uvidel, da se iz Kanade ne bodo več vrnil,” pravi Matija. “Ni mogel dopustiti, da bi bila družina za vedno razdeljena, zato je odločil, da bomo vsi šli za njimi. Zvedel je za nekoga, ki nas je bil pripravljen pretihotapiti čez mejo, na žalost pa vodič ni pustil, da bi bili v skupini tudi otroci, ki bi lahko ovirali in ogrozili varen pobeg. Moj brat Štefan, ki je bil tedaj že poročen in še ni imel svojih otrok, se je tako odločil, da bo ostal doma in da bo skrbel tudi za brata Rudija in sestro Palmiro, ki sta bila še premajhna za tako tvegano pot; dva meseca kasneje sta se nam tudi onadva pridružila v Avstriji.”

Matija je imel komaj trinajst let, ko je pobegnil čez mejo. Tega dogodka se še živo spominja.

“Poleg osmih članov naše družine (mama, oče in šest otrok), je bilo v skupini še dvanajst drugih prebežnikov. Spominjam se, da je bilo to novembra 1956. leta, proti koncu madžarske revolucije. V deževni noči smo pešачili 35 kilometrov preko blatnih polj, s

Matija Lebar

slovenskomadžarske strani pa je v temno noč odmevalo bobnenje tankov, ki jih je imela Jugoslavija nameščena ob meji. Najprej smo pristali v taborišču Wagnerja, od tam pa so nas po nekaj tednih premestili v begunsko taborišče Asten pri Linzu. Razen bojazni, da bi nas utegnili vrniti v Slovenijo, je bilo življenje tam dokaj znosno, še posebej za otroke, ki nismo imeli drugega dela, kot da smo hodili v šolo in v taboriščni kuhinji v vrsti

čakali na hrano. Zame avstrijska šola ni bila težka, ker sem se nemške slovnice dokaj dobro naučil že v osnovni šoli v Dolnji Bistrici in Črenšovcih.”

V taborišču so se Lebarjevi prijavili za emigracijo v Kanado in ker so zanje jamčili družinski člani, ki so že živeli v Kanadi, so dokaj hitro dobili dokumente in tako so 29. junija 1957 s prekooceansko ladjo Skaubryn prišli v Quebec City, od tam pa so z vlakom nadaljevali pot do Toronta, kjer jih je pričakal Matijev brat Darko.

Ker so prišli v Kanado z garancijo sorodnikov, so morali le-ti poskrbeti za njihovo namestitev in zaposlitev. Lebarjeva družina se je tako nastanila v predelu mesta, imenovano Cabbage Town, ki je bilo kljub bližini mestnega ekonomskega centra močno zanemarjeno. “Zame je bil to pravi šok, saj sem imel o Ameriki povsem drugačno predstavo,” pravi Matija.

Po nepredvidenih zapletih sta se jim po

nekaj letih v Kanadi pridružila še starejši brat Štefan in njegova žena Justika, v Torontu pa se jim je rodil še brat Silvester.

Nov začetek v Kanadi za Lebarjevo družino ni bil lahek, toda ker so bili navajeni skromnosti in medsebojne pomoči, so uspešno premostili vse nadloge in ohranili družinsko slog. Staršev že dolgo ni več, vseh dvanajst Lebarjevih otrok, od katerih je že večina upokojenih, pa še živi v Kanadi, večina v Torontu in okolici, Marija v Barriju, Martin v Georgian Bayu, Štefan pa na Vancouverskem otoku. Po dvakrat na leto se srečujejo s svojimi družinami.

Vsak po svoje so uspeli v svojih poklicih, obdržali stike s slovensko, še zlasti s prekmursko skupnostjo v Kanadi, še posebej neprecenljiv pa je prispevek nekaterih družinskih članov na področju slovenske glasbe v Kanadi.

Francka, poročena z Vojom Starčev, je v svoji trgovini, namenjeni jugoslovanskim priseljencem, prva in edina prodajala slovenske gramofonske plošče v Kanadi poleg časopisov in drugih stvari. Od leta 1965 do 1991 je vodila dnevno enourno jugoslovansko radijsko oddajo Karavana prijateljstva na multikulturni etnični postaji CHIN v Torontu. V oddaji je imela tudi do dvajset minut slovenskega programa. Po razpadu Jugoslavije

za njen program ni bilo več podpore in njen čas na postaji je bil močno okrnjen, tako da je čas za enourno tedensko radijsko oddajo prepustila VSKO, ki še sedaj predvaja oddajo Glas kanadskih Slovencev na radijski postaji CHIN.

Darko igra in poučuje klasično kitaro. Silvester igra in poučuje klavir ter instrumentalno glasbo na katoliški šoli v Torontu.

Matija je uspel kot harmonikaš, komponist in glasbeni učitelj. Deset let je bil zaposlen kot učitelj pihalnih instrumentov v katoliških šolah v Torontu (Metro Toronto Separate School Board). V svoji privatni glasbeni šoli je učil harmoniko in druge instrumente. Znan je kot učitelj in mentor številnim mladim slovenskim muzikantom, ki v zadnjih štiridesetih letih igrajo Avsenikov stil glasbe v Kanadi.

Ker je bil moj sogovornik Matija Lebar, se bom v tem članku osredotočila predvsem

Lebarjeva družina

na njegovo glasbeno kariero.

“Moji glasbeni karieri je botroval splet srečnih naključij,” pravi Matija. Moj mlajši brat je za birmo dobil harmoniko in tako sem tudi jaz na njej vadil. Nekega dne nas je obiskal Kazimir Foys (Fujs), ki je bil doma iz vasi Žiški v Prekmurju in je pri župniji Marije Pomagaj vodil harmonikarski orkester. Beseda je nanesa na glasbo in harmoniko in ko sem mu zaigral, kar sem se sam naučil, je v meni prepoznal toliko talenta, da me je povabil v njegovo glasbeno šolo. Dve leti sem se pri njem učil tega inštrumenta, potem pa sem si začel znanje nabirati še pri drugih glasbenikih, tako da sem se poleg igranja učil tudi harmonijo in komponiranje. S Foysovom sem še naprej igral tudi v slovenskem harmonikarskem orkestru in v ansamblu Triglav, v katerem so igrali tudi Rigler, Lamovšek in Lovšin. Tiste čase sem bil aktiven tudi v prekmurski plesni skupini, kjer sem navezal tesnejše prijateljstvo s Foysovo hčerko Rose, ki je pozneje postala moja žena in sva skupaj preživela že več kot 44 srečnih let.”

Foysova glasbena šola je imela izreden pomen za kulturno delovanje župnije Marije Pomagaj, kjer je bil tiste čase župnik Tone Zrnc. Po nenadni smrti Kazimira Foysa so starši mladih muzikantov in župnik prosili Matijo, naj on prevzame glasbeno šolo, da bodo navdušeni mladi glasbeniki lahko nadaljevali z igranjem slovenske

glasbe. Tako je naslednjih šest let Matija vodil harmonikarski orkester, kateri je s svojimi nastopi močno popestril glasbene koncerte pri župniji Marije Pomagaj.

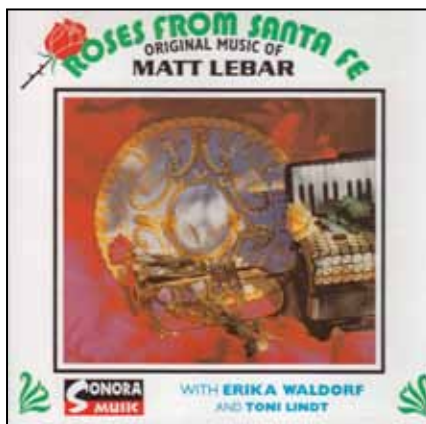
Po Foysovi smrti je Matija ustanovil svoj ansambel, v katerem sta poleg njega igrala še njegova brata Martin na kitari in Darko na basu. Od Slovencev so pozneje v njegovem ansamblu igrali tudi Marjan Kolarič, Martin Zakrajšek in Joe Ovčjak.

Glasba, ki je bila v Matijevem življenju sprva zgolj stranski poklic, je vsebolj okupirala njegovo življenje, saj je tisti čas primanjkovalo glasbenih ansamblov. Najprej je s svojim ansamblom igral za Slovence, potem je dobil veliko dela tudi pri nemških in avstrijskih klubih, ker so močno oboževali Avsenikov stil glasbe. S časom je med Avstrijci in Nemci postal najbolj iskan ansambel v Torontu. Pogosto je s harmoniko v živo spremljal popularne nemške pevce, ki so gostovali v Kanadi.

Članstvo v glasbenem sindikatu mu je odprlo pot tudi v torontske hotele. Njegov ansambel je igral v vseh večjih hotelih v Torontu, kakor tudi v prestižnih klubih, kjer je bilo tisti čas moderno, da je goste zabaval ansambel v živo.

Radijska postaja CHIN mu je omogočila nastope na njenih zimskih piknikih na Kubi, v Dominikanski republiki, na različnih festivalih v ZDA in v Puerto Rico.

Za enega največjih uspehov svojega ansambla

Matejev CD

Matija Lebar šteje nastop v seriji humorističnih oddaj SCTV z Johnom Candyjem, Eugeneom Levyjem in Shmenge Brothers ter nastop v filmu The Last Polka.

“Na žalost s teh nastopov nimam nobene fotografije. Mi smo svoje odigrali in nam ni šlo za slavo, da bi pozirali fotografom. Ponudili so nam kopijo videokasete, pa smo v svoji skromnosti tudi to odklonili, čeprav bi bilo to danes za nas nekaj dragocenega. John Candy mi je nekoč celo ponudil ključ svoje hiše v Malibou blizu Los Angelesa in me povabil, naj grem tja na dopust kadarkoli, toda tudi to se mi je zdelo preveč radodarna ponudba slavnega komika.”

V času, ko je bila popularnost Matije Lebarja in njegovega ansambla na višku med Avstrijci, Nemci in drugimi Kanadčani, pa je počasi začela upadati njegova popularnost med kanadskimi Slovenci, deloma zato, ker je svoj glasbeni repertuar priredil za širšo kanadsko publiko in zaradi bolj umirjenega stila, veliko pa tudi zaradi tega, ker so se njegovi nekdanji učenci navdušili za originalen Avsenikov stil in so nekateri v svoji zagnanosti za igranje originalne slovenske glasbe svojega nekdanjega učitelja celo presegali.

Sprva je skoraj obstajalo upanje, da ima Avsenikov stil polke toliko možnosti za uspeh v Kanadi kot Jankovičev, v Ameriki, toda tradicija ameriške polke je prestara in preveč utrjena, da bi jo lahko kaj spremenilo, Avsenikova glasba pa preveč zahtevna, da bi jo lahko ansambli širom po Kanadi tako množično imitirali, kot imitirajo Jankovičevo. Poleg tega je

recesija v osemdesetih letih močno vplivala tudi na muzikante: po hotelih in v banketnih dvoranah so ansamble, ki so poprej igrali v živo, zamenjali z elektronsko glasbo. Tudi Matija Lebar je zaznal, da se polka glasbi obetajo slabši časi: njegova zgoščenka, s katero je bil nominiran za Grammyja, je doživela bolj malo pozornosti, ker ni imel mreže lobistov, da bi zanj navijali.

Vedoč, da se samo od glasbe ne bo mogel več preživljati, se je Matija pridružil bratu Martinu, ki je leta 1987 odprl kovinsko delavnico v Torontu. Ker je že poprej opravil nekaj tečajev iz tehničnega risanja, se je dela hitro privadil. Pozneje, ko se je brat odločil za drugo delo, je v celoti prevzel to podjetje. Sedaj je že upokojen, a še vedno veliko dela v tem svojem podjetju.

Matijev sin Mark je v mladosti kazal precej zanimanja za glasbo, a se ni hotel priključiti nobenemu ansamblu. Mogoče se je ob očetu, ki je večji del svojega življenja posvetil glasbi, preveč zavedal, kako naporen poklic je to.

Tudi pri delu za slovensko skupnost se Matija ni ustavil. S svojim ansamblom še vedno rad nastopa po piknikih in banketih. S svojim prostovoljnim delom in nasveti vedno rad priskoči na pomoč in si na ta način prizadeva, da bi slovenska pesem in slovenska glasba v Kanadi še dolgo živela. Slovenci v Torontu se spominjamo njegove vloge pri glasbenih festivalih pri župniji Marije Pomagaj, pri glasbenih festivalih leta 1987 in 1988 ter pri številnih sodobnih glasbenih prireditvah kot je bil Talent Show. Zadnja štiri leta pa vodi tudi pevski zbor prekmurskega društva Večerni zvon.

Marijina cerkev na Ptujski Gori sedma slovenska bazilika

V imenu papeža Benedikta XVI. je apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello na slovesnosti v nedeljo, 16. maja 2010 razglasil Marijino cerkev na Ptujski Gori za baziliko. Cerkev na Slovenskem bo imela tako odslej sedem bazilik; že poprej so bile za bazilike proglašene cerkve na Brezjah in Sveti Gori ter v Brestanici, Petrovčah, Stični in Mariboru.

Ptujska Gora je gručasto naselje vrh slemena Savinsko ob cesti Ptuj - Majšperk, z jedrom okoli župnijske romarske Marijine cerkve, ki je tudi največja znamenitost kraja.

Cerkev je bila zgrajena okoli leta 1410, zgraditi pa jo je dal Bernard III. Ptujski. Prva pisna omemba cerkve je iz leta 1442, kjer je uporabljeno ime Neustift (Nova Štifta). Ustanovitelj cerkve je bil Bernard III. Ptujski, pri gradnji in oskrbi cerkve pa je sodelovalo več plemiških družin, kot je celjski grof Friderik II., plemiška družina Stubenbergi ter vitez Žiga Dobrnski.

Že nekaj desetletij po dokončanju cerkve so se začeli turški vpadi. Turki so vdrli tudi na Ptujsko Goro, oropali cerkev in poškodovali mnoge dragocene kipe. Zato so prebivalci v času turških vpadov obdali cerkev z visokim obzidjem in obrambnimi stolpi ter tako naredili obrambno postojanko (1471-1493).

Vas Ptujška Gora se je razvila na ravnici pod cerkvijo, pred katero je velik tržni prostor. Leta 1447 je postala trg z lastnim nižjim sodstvom in tržnimi pravicami (letni sejmi in tedenski tržni dnevi, s katerimi je tekmovala s Ptujem). Začasno je bil tu tudi sedež deželjskega sodišča. To dokazuje tudi

sramotilni steber - pranger, h kateremu so nekdanj privezovali obsojene prestopnike,

Ptujska Gora 1681 - Bakrorez

da bi jih izpostavili javnemu posmehu in drugim v opomin. Steber stoji še danes na trgu, vendar je to le kopija izvirnika iz 15. stoletja.

Za razvoj samega kraja je veliko pripomogla šola, saj je pouk na Ptujski Gori potekal že leta 1677. Najprej je šlo za zasebne šole, leta 1900 pa se je pričel pouk v stavbi današnje šole. Nekoč so se ljudje na Ptujski Gori ukvarjali s kmetijstvom. Zraven te dejavnosti je bila močno razvita tudi domača obrt. Kraj je imel sedem gostiln, dve pekarni, dve trafiki.

Tudi trgovin ni manjkalo, bile so kar tri. Prav tako je Ptujška Gora imela zdravstveni dom, zobozdravnika in žandarmerijo. Ljudje so se veliko ukvarjali z žganjekuho. Do pred vojne se je Ptujška Gora lahko

pohvalila še z lončarstvom, kamnoseštvom, krojaštvom, kovaštvom, kolarstvom, te dejavnosti pa so žal po vojni zamrle.

Že 600 let staro Marijino svetišče na Ptujški Gori je osrednja romarska cerkev mariborske nadškofije, zaradi bogate zgodovine in kulturno-umetnostnih dragocenosti pa predstavlja tudi pomemben kulturni spomenik. Pod kamnitim baldahinom ima svoje osrednje mesto reliefna podoba Marije, ki je izklesana iz enega kamna. Pod njenim plaščem je upodobljenih 82 naših prednikov iz različnih stanov 15. stoletja.

Zvonovi zvonite... nadaljevanje s strani 25

“Firkelc zvonil!” so govorili v Šempetru, ko je spet zvonilo četrť ure pred začetkom maše in opominjalo ljudi, naj že vendar pohitijo.

“Skup zvonil!” To je bilo eno, dve minuti pred mašo. Morda zadnji poskus, da zvbijo v cerkev možake, ki so maše dostikrat opravljali kar “pod turnom” ali pod kako lipo.

Na kratko je zazvonilo tudi med mašo, med povzdigovanjem – menda za starčke in onemogle, ki so “maševali” doma, da so se vsaj malo počutili del nedelje, del soseske.

Zvonovi, ti zvesti spremljevalci življenja na podeželju, pa so se oglašali tudi ob žalostnih, hudih urah. Kadar se je bližala črna nevihta in grozila s točo, je mežnar stekel “pod turn” in na vse mile viže “bil plat zvona”, prošnjo v nebo, naj bi bilo prizaneseno zorečim poljem. Pravijo, da je

včasih pomagalo. Nekateri manj pobožni ljudje so si to razlagali s “fiziko”: tisto nabijanje je nekaj zmešalo po valovih zraka in tako razbilo oblake...

Nadvse žalostno pa so zvonovi jokali – trikrat na dan, ob sedmih, opoldne in po avemariji – kadar je kje v fari ležal mrlič. Zvonilo je tudi med pogrebom.

Najzvestejša priča o tem, kako pomembne so na Slovenskem nekoč bile cerkve s svojimi zvoniki in muziko zvonov, je slovenska pokrajina: skoraj vsak malo višji grič je kronan s cerkvico, skoraj vsaka stara vas je nanizana okoli cerkve.

Potem pa so tu še premnoge ljudske pesmi, stare, sladke melodije, iz katerih odmeva muzika zvonov. Polne so pritajene bolečine, žalosti za izgubljeno varnostjo domače vasi, pa tudi polne tihe vdanosti v zadnji, večerni zvon.

Dokumentarni film o polka glasbi ameriških Slovencev

V Cankarjevem domu v Ljubljani so 24. marca odprli letošnji Festival dokumentarnega filma z 90-minutnim dokumentarcem o polka glasbi ameriških Slovencev z naslovom **Apoteoza polke in kranjskih klobas**. Film je režiral Dušan Moravec, scenarij pa sta skupaj pripravila Joe Valenčič in Dušan Moravec. S pomočjo njunih sogovornikov se gledalcem razkrije zgodovina tega slovenskega fenomena v Ameriki.

Priprava filma je vsekakor velik podvig ameriških Slovencev, ki so v tem svojem projektu strnili zgodovino in pomen slovenske polka glasbe pri ohranjanju narodne identitete in pri uveljavitvi Slovencev v širšem ameriškem merilu. V petdesetih letih prejšnjega stoletja je bila klevelandska ameriško-slovenska polka v Ameriki glavni zabavnoglasbeni žanr, šele v šestdesetih letih jo je izpodrinil rokenrol. Njena slava se verjetno nikoli več ne bo ponovila (nedavno je bila ukinjena kategorija Grammyja za tovrstne glasbene dosežke), toda po mnenju poznavalcev je v ZDA še kakšnih dvesto ansamblov, ki igrajo tovrstno glasbo. Prodanih je bilo na milijone plošč; Frank Jankovič (ameriški kralj polke), Walter Ostanek in Richie Vadnal so zavladali v osrednjih

državah ZDA. Cleveland je bil včasih za Ljubljano drugo največje slovensko mesto in tam, kjer so bolj strnjeno živeli Slovenci, se je še do srede prejšnjega stoletja govorilo pretežno slovensko. Ocenjujejo, da v ZDA še sedaj živi kakšnih 80.000 potomcev Slovencev, ki se tako tudi počutijo.

Polka sicer ni avtohtona slovenska glasba, pač pa ima izvor pri Čehih, dejstvo pa je, da so jo širši ameriški javnosti prvič predstavili Slovenci, ko so leta 1917 v New Yorku nastali prvi glasbeni posnetki polke, ki so jo izvajali glasbeniki, ki so prišli z območja današnje Slovenije.

Dokumentarni film o slovenski polka glasbi v Ameriki je poleg edinega muzeja polke na svetu Polka Hall of Fame, ustanovljenega leta 1986 v Clevelandu, izredno pomembna pridobitev za ameriške Slovence, ker je avtor filma v tem projektu

strnil veliko informacij o ameriških Slovencih in jih na ta način ohranil prihodnim rodovom in ker je poudaril ta velik kulturni doprinos Slovencev širši ameriški javnosti.

TV-gledalcem so ta film premierno predstavili v dveh delih, in sicer 23. in 30. maja in smo si ga lahko ogledali tudi na spletni strani RTV Slovenija.

Walter Ostanek

Stari in novi kresni običaji

Festival druidov

Cvetka Kocjančič

Ujeti čar
kresne noči,
prižgati luči,
soncu pomagati,
da mu ne poidejo moči.
Za dober kres,
za plamen,
ki sega do nebes,
veliko lesa pogori,
zato ljudje,
na delo vsi,
lesa nanesite,
kres prižgite,
krog strnite
okoli kresa,
da vas ogenj ogreje
in razsvetli.

Pričarati kresno noč
ni lahko:
zmotno mislite,
da bosta vino in marihuana
odprla duhovno globino.
Freudova katarza
nepotešenih želja
v deželi ID-a je doma,
kjer žival prikrita
si duška da:
ruši stare ideje,
se ustaljenim normam smeje,
a novega sveta graditi ne zna.

Ozemlje, kjer so se naselili naši pradavni slovenski predniki, je bilo vedno izpostavljeno raznim narodnostnim, kulturnim, verskim in političnim tokovom in precej teh vplivov se je zbiralo v skupni slovenski kolektivni zavesti in podzavesti in se prenašalo iz roda v rod. Krščanstvo je prekrilo stare poganske običaje z novimi prazniki, toda ostanki poganskih običajev so se tako samo v novi obliki prenašali naprej, predvsem ljudem v zabavo in razvedrilo. Še posebej je ljudem buril domišljijo 21. junij, poletni solsticij.

V predkrščanskem času so na Slovenskem ta dan častili boga Belina ali Kersnika (Krsnika), ki je bil eden glavnih božanstev v nekdanjem Noriku, poleg boginje Noreje, ki so jo smatrali za mater dežele Norika. Belin (Belenus) je bil v rimskih časih zavetnik antične Aquileie. Kot pravijo nekateri etnologi, se je v slovenskem spominu tako dolgo ohranil, ker so verjetno v prvi fazi krščanstva Kristusa primerjali s sončnim božanstvom, ki daje življenje. Karantanci in Karniolci so še posebej proslavljali sončnega boga, ki so ga poznali pod imenom Kresnik.

Kot pravi legenda, je bil Kresnik sin nekega sončnega ali ognjenega boga, po katerem je podedoval svetlobo, toploto, ogenj in podobno. Bil je zemeljski vladar, nekak polbog, umrljiv in zato blizu ljudem. Vsi drugi bogovi so živeli v nebesnih sferah. Kresnik spada med posrednike med ljudmi in bogovi.

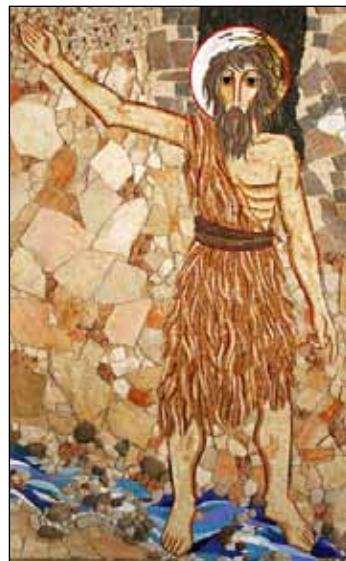
O tem pozitivnem, vsestransko dobrem liku je ohranjenih več bajk in pripovedk, ki so bile izhodišče

Čar kresne noči
v naših srcih tli
kot kresnica
iz večnega plamena,
ljudje božji, nalagajte polena,
da ogenj ne pogasi,
ko se noč na zemljo spusti,
kajti sicer pridejo
volkovi in hijene
in vas oglodajo
prav do kosti.
Zato pravi druid noči se boji,
kuri kresove,
da vso deželo razsvetli.
Ljudje božji,
skupaj stopite,
lesa nanesite na hrib,
kjer druid vam bo kres prižgal.
Na kresni večer
vsi ste povabljeni
na druidski festival.

raziskovalcem tega bajnega bitja, njegovega pomena in vloge v slovenski mitologiji. Večina raziskovalcev ga je razumela kot sončnega junaka, saj naj bi bilo njegovo delovanje povezano s pojavom najdaljšega dne in najkrajše noči v letu ali sončnim kresom. To je bil prav gotovo najskrivnostnejši dan v letu. Sonce je doseglo svoj višek in potem začelo pešati.

Glavni junak številnih obredij in navad (zažiganje kresov, proženje gorečih koles, obhodi kresnic itd.) v tem času je bil Kresnik, ki ga je Cerkev nadomestila s praznikom rojstva sv. Janeza Krstnika. Iz njegovega imena izvirajo tudi poimenovanja kresa na Slovenskem, npr. šentjanževo, ivanje, janževo, ivanovo itd.

S praznikom sv. Janeza Krstnika, ki velja Sloven-
cem za zavetnika zoper blisk in točo, je Cerkvi uspelo
prekriti nekatere poganske šege s tem, da jim je dala
krščansko vsebino in krščanski značaj.

Stara legenda pravi, da tisti, ki ima na to skrivnost-
no noč pri sebi praprotno seme, lahko sliši, kako se
živali pogovarjajo in kako trava raste. Mogoče je to le
alegorija za mistično izkušnjo umetnikov, ki so v stanju
višje zavesti možni videti in slišati stvari, ki jih normal-
ni ljudje niso sposobni dojeti. Taki, notranje rasvetljeni
preroki, si na svojstven način prizadevajo za duhovno
razsvetljevanje ljudi okoli sebe in svojega naroda.

Društvo slovenskih pesnikov in pisateljev je po
Kresniku poimenovala literarno nagrado, ki jo vsako
leto podeljujejo za najboljši izvorni slovenski roman.

Stari Ata Science: “Kopriva” Takes the Sting Out of Everything

By: Richard Vukšinič, ND (Naturopathic Doctor)

Early June, out on the pasture, watching the cattle graze under a clear morning sky, Stari Ata leaves the cows to their chewing. He walks toward the old fence line that separates his pasture from the neighbour's. The fence leans heavily, almost ready to fall, as though the only thing holding it up is the large swath of tall, green plants that smother it. With his crippled, arthritic fingers, all twisted and painful, he grabs one of the regal plants midway down its stem and snaps off a crown. He sits on an incline of grass and gently begins to thrash his knuckles with the plant, first the left and then the right hand. “Oj, Kopriva! Kako me peče!” In minutes his hands are red, burning and covered in hives. However, the relief from his rheumatic pain is immediate. Eventually the sting is replaced by a pleasant warmth. Grateful for the “Kopriva”, he is now ready to work the land with his pain-free hands for the rest of the day.

Perhaps Stari Ata would have used his hands to harvest this plant for the many medicinal uses that it has. “Kopriva”, known as “Stinging Nettle” (*Urtica dioica*) could

have also helped Stari Ata with his thinning hair, enlarged prostate, mineral deficiencies, sluggish kidney function, seasonal allergies, asthma, iron deficiency and migraine headaches.

Generally regarded as a weed in modern times, Nettle has been used extensively throughout history. The stalks contain fibres that have been used to make rope and cloth of very fine quality. In fact, during both World Wars, when Germany was cut off from cotton supplies, their uniforms were made from nettle linen. Perhaps this is why Nazi uniforms are often better preserved at museums than Ally uniforms. Ancient burial sites in China and northern Europe have also yielded cloth, rope and netting made from nettle fibre. The leaves were also used to feed livestock and the oil from the seed was used as a burning oil in Egypt.

Urtica dioica is an amazing plant! Its sting should not discourage people from appreciating its utility, abundant healing potential and densely nutritious leaves. If I had to choose only one plant for my garden, “Kopriva” would be the one. It is a very

versatile plant and a wonderful gift from Mother Nature.

In Stari Ata's day, when food sources were more unreliable, many illnesses would have been the result of malnutrition. This is what makes 'Kopriva' such a powerful and important herb, even in the modern world, where many people are eating a nutrient deficient diet. Take protein for example. Of the variety of plants, both weeds and vegetables, in your garden, Nettle likely contains the highest amount of protein of any native plant. It also contains high amounts of mineral salts (mainly calcium and calcium salts), iron, fat and chlorophyll.

Since Kopriva is full of so many wonderful vitamins and minerals it could loosely be considered a 'superfood' (super foods are basically low calorie, nutrient dense natural foods). Although some Stari Atas may have used "Kopriva" to relieve their arthritic pain via 'urtication', there are people from many parts of Slovenia who have used Nettle as a food source in the spring. In Canada, Nettle is making resurgence as a very healthy, green-food. It makes a wonderful spinach substitute and can be used to make soups, omelettes and teas that are not only therapeutic, but also delicious.

Nettle infusions (strong teas) are one of the best ways to help maintain health. Traditionally, Nettle infusions have been used as a "blood builder" because of its ability to increase iron levels in people with anemia. This likely has to do with its chlorophyll content. Chlorophyll is structurally similar to hemoglobin, which is

the iron-containing substance in red blood cells that transports oxygen from the lungs to the rest of the body.

Nettles grow abundantly throughout North America and Europe and have been the subject of scientific study over the past several years.

Studies have shown that Stinging Nettle root can take the sting out of prostate issues in men. One of the main areas of scientific study is the use of Nettle in the treatment of enlarged prostate (benign prostatic hypertrophy- BPH). Combinations including nettle have shown promising results with respect to alleviating the symptoms of BPH. Most of the positive evidence shows increased peak urine flow, decrease residual urine, and improvement in prostate symptom scores.

It is thought that the positive effect of nettles on BPH has to do with its interaction with testosterone in the body. It is this same mechanism that helps in slowing down hair loss in men. However, the fact that Stari Ata's head is still as shiny as a soccer ball makes one wonder if it helps with hair growth at all!

Nettle has also shown promise in the treatment of seasonal allergies, although the mechanism is unclear. It is thought to have an anti-histamine and anti-inflammatory effect. I have used nettles as part of a more comprehensive allergy treatment plan with success in several cases.

"Kopriva" is also a wonderful diuretic and kidney remedy. It can help to flush the system of toxins, such as uric acid, while supplying the body with minerals that are

essential to keeping the body 'clean'. It helps to imagine "Kopriva" as a "Stara Mama" with a broom in hand, telling people to get moving, to stop being so "len", or lazy, to get to work. Kopriva is a herb that 'gets the job done', and encourages the body to function optimally. It is a gentle stimulant and tonic.

So the next time you consider cursing the sting of this plant, consider what Stari Ata might have done with it, and what it can

do for you. You can steam it, eat it, drink it, whip with it! Just don't lick it when you pick it. Happy harvesting!

For comments, questions or references contact:

richvuksinicnd@gmail.com

www.enrichedrootsnaturopathy.com

"Stari Ata Science" is a regular column in The Glasilo. The author's goal is to illuminate some of the connections between traditional Slovenian plant wisdom and modern medical herbalism. For references or past articles please contact the author.

CIA o Sloveniji

Ameriška obveščevalna agencija CIA je na svoji spletni strani objavila profil Slovenije. Poleg fotografij je zapisanih tudi nekaj dokaj zanimivih informacij o Sloveniji. Iz zapisa na spletni strani CIA je razvidno, da je ta organizacija dobro seznanjena o sporu med Slovenijo in Hrvaško glede meje v Piranskem zalivu.

»Kljub svoji majhnosti pa ima ta vzhodna alpska država nadzor nad nekaterimi izmed najpomembnejših tranzitnih poti v Evropi,« je zapisano na spletni strani. »Zgodovinske vezi z zahodno Evropo, močno gospodarstvo in stabilna demokracija so pripomogli pri preoblikovanju Slovenije v moderno državo.« Po navedbah spletne strani je reka Sava onesnažena z industrijskimi odpadki, obalne vode pa s težkimi kovinami in strupenimi kemikalijami. »Poškodovani gozdovi v okolici Kopra so posledica onesnaženosti zraka in kislega dežja,« navaja CIA.

Slovenija ima po podatkih CIA 2.005.692 prebivalcev, kar jo uvršča na 145. mesto po

številu prebivalcev na svetu. Povprečna starost prebivalcev je 41,7 leta. Slovenci imajo po podatkih CIA več kot dva milijona mobilnih telefonov, kar Slovenijo uvršča na 123. mesto na svetu. Internet uporablja več kot milijon ljudi, kar Slovenijo uvršča na 84. mesto po številu internetnih uporabnikov.

V Sloveniji je trenutno 402.484 moških oseb, ki so fizično sposobne za služenje v vojski, stari pa so od 16 do 49 let, navaja CIA, ki dodaja, da skozi Slovenijo poteka tudi tihotapljenje heroina iz jugozahodne Azije v Zahodno Evropo.

Roads

Dr. Anne Urbančič

The brown Studebaker skims along the hot summer highway; ribbons and ribbons of relentless asphalt stream from underneath the solid chassis crowned with dazzling chrome fins. The full summer sun shines down on the sturdy metal roof; the highway heat rises up. Cars whiz by, many other families are also bound for vacation in this summer of 1964. Some speed north, some south, some east, and some, like the family in the brown Studebaker, head westward. Toronto to Vancouver: Marijan Bartol and his wife, Vera, their son, Greg and Vera's mother. Husband and wife are in the front seat. The child and his grandmother are in the back. If the heat is a challenge, or the distance, or the unfamiliar landscape and inhabitants, Marijan does not waver. He drives on; surely he will find new adventures when he arrives at his destination.

Marijan at around 25 years of age

The vacation trip, which both Marijan and Greg still remember, although many years have gone and both Vera and her mother have passed away, provides an apt metaphor for Marijan's life, a road to be travelled, despite the conditions, the length, and the obstacles. How many roads like this have there been in his life, roads whose destination he

could not even imagine as a young student in Slovenia? As with all life's roads, some of Marijan's roads have been straight but many have zigged and zagged, curved and detoured, often when least expected.

Camp in Graz, Austria

The first road of unimagined twists and turns led him from his family home in Slovenia to Graz, Austria. He had finished university studies in Law and then decided to continue on in Medicine in Ljubljana. The war intervened and he ended up in a student lager in Austria where he completed three further years of study. With only his final exams left, he decided, however, to pursue a different direction when the opportunity arose to move to Canada.

Marijan arrived in Halifax Harbour on August 14, 1948. He carried a one year work contract for general labour. In the late afternoon of the same day, he boarded a train to Kapuskasing. This particular road to his destiny seemed interminable, and drearily empty. Trees. Bush. Rock. Nobody. The Kap, as the town is known, finally appeared in the

distance three days later. But his trip did not come to a halt here; he stopped only long enough to join other young men who, like him, had been assigned to logging jobs. By September 22, he was a lumberjack, cutting endless tracts of tangled trunks where no roads existed. He worked from nine in the morning until four in the afternoon. Of these long days he remembers the food, plentiful and all prepared by a surprisingly talented French cook. On Sundays, when the grinding saws and heavy axes were thankfully silent, he stayed at camp since there were no easily passable roads in and out. He had no idea of the distance to the nearest town. By mid-November, the snows had blocked even the ersatz logging road; the workers were transported almost 700 km to Petawawa to build houses at the military base there. He remembers his first real reprieve from all the backbreaking work at Christmas; he travelled to Ottawa, Toronto, and then also to Brantford where Vera, his fiancée, had been sent upon her arrival in Canada. She had a position as a nursing assistant at the Brant Sanatorium, which housed tuberculosis patients.

Back in Petawawa in January, Marijan received the news of the immediate cancellation of his contract, though not even half completed. The accumulated snow had made the construction work grind to a halt. And so, another road beckoned to him. He retraced his steps to Toronto, where he found lodgings with a distant relative, who had settled in the city years before, after the first World War. Through a rather complicated network involving the parents of friends

of relatives, he found a job as a male nurse at St. Joseph's Hospital near Sunnyside. Each day, when he finished his hospital shift, he continued on to a bowling alley, but not to relax and

*First steps -
from Graz to Canada*

while the evening away. Instead, he worked at setting up the bowling pins. He boarded with a Polish family near the hospital, taking his meals at the hospital facilities. He felt happy to be in Toronto; his English improved slowly, he soon made friends with other young newcomers to the Canadian Slovenian community. He had hoped to continue his medical studies at the University of Toronto, but found the path blocked. The Dean of Medicine informed him that he had been preceded by two other immigrants, who had falsely claimed to be doctors and who, when they entered the Faculty in mid-program, soon proved not to be medically inclined. Consequently, the Dean told Marijan he would be obliged to start medical studies from the very beginning. By this time, Marijan and Vera had married; Vera wanted very much to have her parents, still in Austria, join the young couple in Canada. In order to make her dream a reality, Marijan took on a third job in a bank cheque clearing office. He had also moved on from his hospital career and with the help of his wife, who worked at Manulife, he found employment in the medical office of another insurance

company. Thus x-rays, ECGs and other medical analyses became his world until he retired. The three jobs, time consuming and tiring, allowed him to bring his in-laws to Toronto. Joined now by their little son, Marijan and Vera provided a home also for Omama and Opapa. Theirs was a trilingual extended family: Slovenian, German and English, and their home life reflected all three cultures. Working together, the Bartol family saved enough to put a down payment on a house in the Yonge and Eglinton area, where Marijan still resides. This was truly

Greg, Marjan, Frank (opapa), Vera, Maria (omama)

home, with its attractive flower garden in the back, affable and cordial neighbours (who invited them to watch televised hockey games since the Bartols had no TV set), school chums for their son. Roads led away from this home: to a rustic cabin on Lake Couchiching near Orillia, Ontario; on one occasion even back to Kapuskasing. They also travelled to Miami, to Quebec, and to the east coast of Canada. No matter which ones they took, the roads always guided the family back home.

Marijan, now 95 years old, loves his

home, the trusted destination of all his life journeying, metaphoric and not. He no longer travels, but still fills his days with many activities. He makes sure he reads a number of newspapers and magazines in both English and Slovenian. And unfailingly, he writes each day, adding relevant observations and thoughts to the diaries he has kept faithfully since 1936. These diaries are his memory maps; they trace in detail and capture in words all the roads of the odyssey that is his life.

Perhaps your family too has a similar story about arriving in Canada. The **Canadian Slovenian Historical Society** gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. You can help carry on the important work of the CSHS volunteers by becoming a member or by donating documents and artefacts of your own or your family's immigration history to the Archives. We are members of the Archives Association of Ontario (AAO) and of the Canadian Oral History Association (COHA) Look for us at community events. *Our Kdo Smo?* Program looks to identify Canadian Slovenians in numerous group pictures. Our *Povejte Nam Kaj* Program tapes the stories of arrival in Canada. For more information about joining our volunteers, or to donate articles/documents to the archives, contact the CSHS at: Canadian Slovenian Historical Society c/o Dom Lipa, 52 Neilson Dr. Etobicoke ONT. M9C 1V7 or by email: cshs@look.ca Or email the archivist/librarian, Frank Majzelj fmajzelj@cogeco.ca

Spored prireditev

Od 13. junija do 26. septembra 2010

Datum	Prireditelj	Kraj	Prireditev	Tel. številka
Junij 13	Triglav	London	Maša in Telova procesija	519-666-0251
13	Holiday Gardens	Pickering	Drugi spomladanski piknik	905-683-2453
18	Triglav	London	Piknik - Bitenc iz Slovenije	519-666-0251
19	Zvon	Windsor	Carousel Festival - Bitenc	905-274-6391
20	Sava	Breslau	Banket - Bitenc iz Slovenije	519-884-4736
20	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Piknik	416-689-9643
20	Bled	Beamsville	Father's Day Picnic	905-563-1500
20	Triglav	London	Father's Day - Bowling	519-666-0251
27	Lipa park	St. Catharines	Slovenski dan - Bitenc iz Slovenije	905-682-2922
Julij 4	Slovenska skupnost	Bolton	Slovenski dan	905-629-7614
10	Slovensko letovišče	Bolton	Youth Volleyball	905-274-7764
11	Triglav	London	Prvi piknik	519-666-0251
11	Večerni zvon	Hwy. 9	Piknik - Tombola	905-625-5485
11	Slovensko letovišče	Bolton	Table Tennis	905-671-9416
17-18	Slovensko letovišče	Bolton	T-ball Tournament	905-274-1771
17	Holiday Gardens	Pickering	Picnik - Atomik Harmonik	905-683-2453
18	Slovenian Hunters & Anglers	Alliston	Picnik - Atomik Harmonik	905-780-8910
24	Sava	Breslau	Piknik - Atomik Harmonik	905-884-4736
24-25	Slovensko letovišče	Bolton	High School Softball	905-279-6064
31	Slovensko letovišče	Bolton	Poletni večer	905-238-5710
31	Slovensko letovišče	Bolton	Adult Baseball Tournament	905-274-4563
Avgust 15	Večerni zvon	Hwy. 9	Proščenje	905-625-5485
15	Holiday Gardens	Pickering	Piknik	905-683-2453
15	Bled	Beamsville	Piknik	905-563-1500
21	Zvon	Windsor	Family day picnic	905-274-6391
29	VSKO - Sava	Breslau	Otvoritev novih prostorov in Radio piknik	905-884-4736
September 3	Zvon	Windsor	Piknik	905-274-6391
5	Slovenian Hunters & Anglers	Alliston	Oktoberfest	905-780-8910
6	Bled	Beamsville	Piknik	905-563-1500
11	Triglav	London	Golf Tournament	519-666-0251
12	Triglav	London	Piknik	519-666-0251
18	Slovenski dom	Toronto	Bus Tour	
19	Simon Gregorčič	Hwy. 9	Vinska trgatev	416-689-9643
25	Zvon	Windsor	Vinska trgatev	905-274-6391
26	Večerni zvon	Hwy. 9	Vinska trgatev	905-625-5485
26	Holiday Gardens	Pickering	Vinska trgatev	905-683-2453

Slovenia
Credit Union

www.sloveniaku.ca

HRANILNICA IN POSOJILNICA

Vam preskrbi finančno rast

Main Office

725 Brown's Line
Toronto, ON M8W 3V7
Tel: 416-255-1742

Manning

611 Manning Ave.
Toronto, ON M6G 2V9
Tel: 416-531-8475

Hamilton

23 Delawana Drive
Hamilton, ON L8E 3N6
Tel: 905-578-7511

Toll Free 1-888-SCU-1742

Spring Forward and **GROW YOUR MONEY...**

**3 YEAR
3.00%**

MIN \$5000 DEPOSIT

with a **KREK 3 YEAR
TERM DEPOSIT**

*Call us to find out how Krek Slovenian Credit Union can help
YOU reach your financial goals at 416-252-6527.*

*Check out our
website at – krek.ca*

HEAD OFFICE

747 Browns Line,
Etobicoke, Ontario M8W 3V7
Tel.: (416) 252-6527
Fax: (416) 252-2092

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION**

www.krek.ca

BRANCH OFFICE

611 Manning Ave., Suite 100,
Toronto, Ontario M6G 2W1
Tel.: (416) 532-4746
Fax: (416) 532-5134

* Limited time offer may be withdrawn at any time without further notice. 3 year product is non cashable. This special offer cannot be combined with another promotion or bonus at Krek Slovenian Credit Union.